

WELCOME TO SLOVAKIA

VITAJTE NA SLOVENSKU
ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ
В СЛОВАКИЮ

MIGRATION
INFORMATION
CENTER

2018

MIGRAČNÉ
INFORMAČNÉ
CENTRUM

VITAJTE NA SLOVENSKU

INFORMAČNÁ BROŽÚRA
MIGRAČNÉHO INFORMAČNÉHO
CENTRA IOM

Užitočné informácie o živote
a pobyte na Slovensku

2018

OBSAH

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE	4
VSTUP A POBYT NA SLOVENSKU	7
Kedy nepotrebujete víza	7
Kedy musíte mať víza	8
Prechodný pobyt	10
Trvalý pobyt	12
Tolerovaný pobyt	18
Zotrvanie	19
ZAMESTNANIE	21
Jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie	22
Kedy sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta	24
PODNIKANIE	30
Živnosť	30
Spoločnosť s ručením obmedzeným	32
STAROSTLIVOSŤ O DETI A VZDELÁVANIE NA SLOVENSKU	35
Jasle	35
Materské školy	35
Základné školy	36
Stredné školy	36
Vysoké školy	38
Zahraniční študenti a medzinárodné štipendiá	39
Jazykové vzdelávanie cudzincov	41
Rekvalifikačné kurzy	42

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ	43
Urgentná zdravotná starostlivosť	43
Verejné zdravotné poistenie	43
Individuálne (komerčné) zdravotné poistenie	47
Lekári a zdravotnícke zariadenia	47
SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE	49
Dávky nemocenského poistenia	50
Dávky dôchodkového poistenia	52
Dávky poistenia v nezamestnanosti	54
Pomoc v hmotnej núdzi, osobitný príspevok a jednorazová dávka	54
Bezplatné služby	57
BÝVANIE A UBYTOVANIE	58
Krátkodobé ubytovanie	59
Dlhodobé ubytovanie	61
CESTOVANIE	63
Hraničné priechody	63
Doprava na Slovensku	63
Vodičské preukazy a auto	65
DÔLEŽITÉ ÚRADY	71
UŽITOČNÉ KONTAKTY A WEBOVÉ STRÁNKY	75
KONTAKTUJTE NÁS	77
Použité zdroje	77

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Oficiálny názov:	Slovenská republika (SR)
Dátum vzniku:	1. január 1993
Hlavné mesto:	Bratislava
Politický systém:	parlamentná demokracia
Členstvo:	1993 – OSN a V4; 2004 – Európska únia a NATO; 2007 – schengenský priestor;
Poloha:	stredná Európa
Plocha:	49 035 km ²
Úradný jazyk:	slovenčina
Mena:	euro
Populácia:	5 445 087 obyvateľov (jún 2018)
Etnické skupiny:	80,7 % slovenská, 8,5 % maďarská, 2 % rómska, 0,6 % česká a iné (8,2 %)
Časové pásmo:	CET (Central European Time) GMT + 1
Telefónna predvoľba:	+421
Kód krajiny:	SK
Vedenie dopravného prostriedku:	vpravo
Internetová TLD:	.sk
Napätie:	220 V/50 Hz

Klíma:	Mierne klimatické pásmo so štyrmi meniacimi sa ročnými obdobiami. Priemerná teplota je približne -2 °C v zime a +21 °C v lete. Najchladnejší mesiac je január a najteplejší je júl a august.
Priemerná mesačná hrubá mzda:	980 EUR (za rok 2018)
Minimálna mesačná hrubá mzda:	480 EUR (rok 2018)
Miera nezamestnanosti:	5,88 % (január 2018)
Daň z príjmu:	fyzická osoba 19%
	právnická osoba 21%

Štatistické údaje dostupné k 30. 6. 2018 na www.statistics.sk.

Túto informačnú brožúru vydalo Migračné informačné centrum IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu v Bratislave (MIC). MIC poskytuje cudzincom žijúcim na Slovensku individuálne právne, sociálne a pracovné poradenstvo, kurzy slovenského jazyka a socio-kultúrnej orientácie, podporuje integráciu cudzincov na trhu práce a ich komunitný život.

Cieľom brožúry je poskytnúť stručný prehľad informácií o Slovensku a základnú orientáciu pred príchodom na Slovensko a pri prvých krokoch v novej krajine. Nájdete tu praktické rady, ako aj dôležité upozornenia na povinnosti, ktoré vyplývajú z právneho poriadku SR.

Brožúra je primárne určená štátnym príslušníkom tretích krajín, t.j. krajín, ktoré nie sú členskými krajinami Európskej únie (EÚ), Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), alebo Švajčiarska.

V ďalšom texte sa budete stretávať s pojmami mužského rodu (napr. cudzinec, žiadateľ). Týmito pojmami rozumieme rovnako osoby ženského i mužského pohlavia.

Informácie označené symbolom * môžu podliehať častým zmenám, preto vám odporúčame overiť si ich na poradenskej linke 0850 211 478, +421 2 52 63 00 23 alebo na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Ďalšie informácie nájdete aj na našej internetovej adrese www.mic.iom.sk.

Telefonicky nás môžete kontaktovať na zvýhodnenej poradenskej linke 0850 211 478 alebo prostredníctvom e-mailu mic@iom.int.

VSTUP A POBYT NA SLOVENSKU

Slovenská republika je súčasťou schengenského priestoru, v ktorom platí voľný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu. Ak na vstup na Slovensko víza nepotrebujete, boli vám udelené schengenské víza alebo máte na Slovensku udelený prechodný alebo trvalý pobyt, môžete prekračovať vnútorné štátne hranice jednotlivých členských štátov bez toho, aby ste sa podrobili hraničnej a colnej kontrole. Zároveň to znamená, že môžete na Slovensko vstúpiť cez iný schengenský štát bez potreby vybavovať tranzitné vízum.

Kedy nepotrebujete víza

Ak ste občanom jednej z nasledujúcich krajín, môžete na Slovensko pricestovať na základe platného cestovného dokladu a môžete sa tu zdržiavať bez víza najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia. Ide o krajiny: Albánsko (držitelia biometrických pasov), Andorra, Antigua a Barbuda, Argentína, Aruba, Austrália, Bahamy, Barbados, Bosna a Hercegovina (držitelia biometrických pasov), Brazília, Čierna Hora (držitelia biometrických pasov), Dominika, Čile, Grenada, Gruzínsko (držitelia biometrických pasov), Guatemala, Holandské Antily, Honduras, Hongkong, Izrael, Japonsko, Kanada, Kiribati, Kolumbia, Kórejská republika (Južná Kórea), Kostarika, Lichtenštajnsko, Macao, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko (držitelia biometrických pasov), Malajzia, Maršalove ostrovy, Maurícius, Mexiko, Mikronézia, Moldavsko (držitelia biometrických pasov), Monako, Nový Zéland, Nikaragua, Nórsko, Palau, Panama, Paraguaj, Peru, Salvádor, Samoa,

San Maríno, Seychelly, Singapur, Spojené arabské emiráty, Spojené štáty americké, Srbsko (držitelia biometrických pasov), Sultanát Brunej, Svätá Lucia, Svätý Krištof a Nevis, Sv. Vincent a Grenadína, Šalamúnove ostrovy, Švajčiarsko, Taiwan (držitelia pasu obsahujúceho číslo preukazu totožnosti), Tonga, Tuvalu, Trinidad a Tobago, Ukrajina (držitelia biometrických pasov), Uruguaj, Vanuatu, Vatikán (Svätá Stolica), Venezuela, Východný Timor.

Kedy musíte mať víza

Ak nie ste občanom ani jednej z uvedených krajín, na vstup a na krátkodobý pobyt na Slovensku do 90 dní budete potrebovať **schengenské vízum**. Žiadosť o udelenie schengenského víza sa podáva osobne na zastupiteľskom úrade SR v zahraničí. Je potrebné predložiť:

- vyplnenú žiadosť o schengenské vízum,
- platný cestovný doklad,
- farebnú fotografiu (3 × 3,5 cm),
- doklad potvrdzujúci účel cesty,
- spiatočný cestovný lístok,
- doklad o zabezpečení ubytovania,
- doklad o finančnom zabezpečení pobytu,
- doklad o zdravotnom poistení (medzinárodné cestovné poistenie platné na celom území schengenského priestoru na celé obdobie pobytu),
- v niektorých prípadoch aj pozvanie overené oddelením cudzi-neckej polície.

Pri žiadosti o udelenie víza je potrebné zaplatiť správny poplatok 35 – 60 EUR*.

Ak vám už bol na území SR udelený pobyt a na vstup do schengenského priestoru potrebujete vízum, môžete požiadať o **národné vízum**. Národné vízum sa vydáva za podobných podmienok ako schengenské vízum. Žiadosť o udelenie národného víza podávate na zastupiteľskom úrade SR akreditovanom pre štát, ktorého ste štátnym príslušníkom alebo v ktorom máte povolený pobyt. Za vydanie národného víza zaplatíte správny poplatok 9,50 EUR*.

Bližšie informácie získate na zastupiteľskom úrade SR vo vašej krajine a na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR www.mzv.sk.

Potrebujete overiť, či potrebujete víza do Slovenskej republiky? Využite užitočnú webovú aplikáciu VISA CHECK – www.mic.iom.sk/visacheck/en/home pre cudzincov z ktorýchkoľvek krajiny sveta, ktorí chcú prísť na Slovensko a potrebujú vedieť, či potrebujú víza na vstup do SR. V aplikácii si tiež môžete zistiť, aký typ pobytu potrebujete na štúdium, prácu či podnikanie na Slovensku.

Ak sa chcete na území Slovenska zdržiavať dlhšie ako 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia, musíte požiadať o niektorý z uvedených typov pobytu. Pobyt predstavuje istú formu „dlhodobého víza“ a počas jeho platnosti vás oprávňuje zdržiavať sa na Slovensku, ako aj v celom schengenskom priestore a ľubovoľne cestovať do zahraničia a vracieť sa späť do schengenského priestoru bez potreby vybavovať ďalšie vízum.

Prechodný pobyt

Prechodný pobyt vás oprávňuje zdržiavať sa na území SR a cestovať do zahraničia a späť v období, na aké vám bol udelený. Udeľuje sa vždy iba na jeden konkrétny účel a iba výnimočne ste na jeho základe oprávnený vykonávať aj iné činnosti. Môže byť udelený na účel podnikania, zamestnania, štúdia, sezónnych prác, osobitnej činnosti (lektorskej, športovej, umeleckej, dobrovoľníckej činnosti a pod.), výskumu a vývoja, zlúčenia rodiny, plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl, osobe s priznaným postavením Slováka žijúceho v zahraničí alebo osobe s priznaným dlhodobým pobytom v inom členskom štáte EÚ. Prechodným pobytom je aj modrá karta EÚ. Prechodný pobyt môže byť prvýkrát udelený na rôzne dlhý čas v závislosti od účelu pobytu a môže byť opakovane predĺžovaný.

O prechodný pobyt môžete požiadať na zastupiteľskom úrade SR akreditovanom pre krajinu, ktorej ste občanom, alebo pre krajinu, kde máte pobyt. Žiadosť môžete podať aj na oddelení cudzineckej polície príslušnom podľa miesta vášho pobytu, ak sa na Slovensku zdržiavate na základe platného povolenia na pobyt, sa na Slovensku zdržiavate na základe národného víza, sa na Slovensku zdržiavate na základe udeleného tolerovaného pobytu, ste občanom krajiny, u ktorého sa vízum nevyžaduje, ste držiteľ osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí.

To neplatí, ak žiadate o udelenie prechodného pobytu na základe vnútropodnikového presunu.

Podaním žiadosti vám nevzniká nárok na pobyt a ak vám povolenie na pobyt nebude udelené do 90 dní od vstupu na Slovensko alebo do uplynutia platnosti vášho víza, budete musieť Slovensko opustiť.

Žiadosť je nevyhnutné predložiť osobne na predpísanom tlačive (formulár nájdete aj na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk) a v slovenskom jazyku. So žiadosťou treba predložiť:

- platný **cestovný pas**;
- dve farebné **fotografie** (3 × 3,5 cm);
- **doklad potvrdzujúci účel pobytu**;
- **doklad o bezúhonnosti**;
- **doklad o vašom ubytovaní** na Slovensku najmenej na 6 mesiacov alebo na celý pobyt, ak žiadate o prechodný pobyt na kratší čas;
- **doklad o finančnom zabezpečení pobytu** vo výške životného minima na každý mesiac pobytu, ak pobyt presiahne jeden rok vo výške 12-násobku životného minima; maloletý žiadateľ preukazuje finančné zabezpečenie v polovičnej výške;
- **ďalšie doklady v závislosti od typu pobytu**;
- **správny poplatok** vo forme kolku (vo výške od 33 do 232 EUR v závislosti od účelu pobytu).

Dokumenty nesmú byť v čase podania žiadosti staršie ako 90 dní. Všetky dokumenty vydané v zahraničí musia byť vyššie overené spôsobom uznávaným na Slovensku („apostille“ alebo „superlegalizácia“) a ak sú v cudzom jazyku, musí k nim byť priložený ich úradný preklad do slovenčiny.

Úrady vydajú rozhodnutie do 90 dní (v niektorých prípadoch do 30 dní) od dátumu podania žiadosti.

Po udelení prechodného pobytu vo väčšine prípadov musíte:

- pricestovať na Slovensko do 180 dní od jeho udelenia, inak váš pobyt zanikne, hlásiť cudzineckej polícii začiatok pobytu do 3 pracovných dní od vstupu na územie SR;

- uzatvoriť zdravotné poistenie najneskôr do 3 pracovných dní od prevzatia dokladu o pobyte;
- predložiť na cudzineckej polícii do 30 dní od prevzatia dokladu o pobyte doklad o zdravotnom poistení na Slovensku;
- predložiť na cudzineckej polícii do 30 dní od prevzatia dokladu o pobyte lekársky posudok nie starší ako 30 dní potvrdzujúci, že netrpíte chorobou ohrozujúcou verejné zdravie;
- zdržiavať sa na území SR viac ako polovicu času udeleného prechodného pobytu v kalendárnom roku; to neplatí ak sa presúvate do iného členského štátu v rámci mobility, alebo máte udelený prechodný pobyt Slováka žijúceho v zahraničí.

Viac informácií o prechodnom pobyte, o výnimkách pri podávaní žiadosti o pobyt a o povinnostiach, ktoré pre vás vyplývajú v súvislosti s udelením pobytu na Slovensku, nájdete na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Trvalý pobyt

Trvalý pobyt vás oprávňuje v čase, na ktorý vám bol udelený, zdržiavať sa na území SR a vykonávať činnosti takmer v rovnakom rozsahu ako občania SR. Na jeho základe máte právo cestovať do zahraničia a späť, pracovať, podnikáť, študovať a mať prístup k zdravotnej starostlivosti a sociálnemu zabezpečeniu. Existujú tri typy trvalého pobytu, a to trvalý pobyt na 5 rokov, trvalý pobyt na neobmedzený čas a dlhodobý pobyt.

Trvalý pobyt na 5 rokov

O trvalý pobyt na 5 rokov môžete požiadať, ak ste:

- manžel alebo manželka občana SR s trvalým pobytom na území SR alebo závislý príbuzný v priamom rade občana SR s trvalým pobytom na území SR;
- slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov zverené do osobnej starostlivosti cudzinca, ktorý je manželom občana SR s trvalým pobytom na území SR;
- slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom na 5 rokov alebo dieťa mladšie ako 18 rokov zverené do osobnej starostlivosti cudzinca s trvalým pobytom na 5 rokov;
- nezaopatrené dieťa staršie ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu.

O trvalý pobyt na 5 rokov tiež môžete požiadať, ak je to v záujme SR.

V špecifických prípadoch môže Ministerstvo vnútra SR udeliť trvalý pobyt na 5 rokov aj bez splnenia týchto podmienok (napr. osobe bez štátnej príslušnosti, svedkovi alebo z dôvodov hodných osobitného zreteľa).

Žiadosť o trvalý pobyt na 5 rokov môžete podať na zastupiteľskom úrade SR akreditovanom pre krajinu, ktorej ste občanom alebo v ktorej máte povolený pobyt. Zastupiteľský úrad s vami vykoná osobný pohovor s cieľom predbežne posúdiť žiadosť.

Na oddelení cudzineckej polície si môžete podať žiadosť len ak:

- sa na území SR zdržiava na základe platného povolenia na pobyt;
- sa na území SR zdržiava na základe tolerovaného pobytu;
- sa na území SR zdržiava na základe udeleného národného víza;

- sa na území SR zdržiava na základe schengenského víza udele-
ného iným členským štátom na základe dohody o zastúpení pri
udeľovaní schengenských víz medzi SR a iným členským štátom;
- ide cudzinca, u ktorého sa vízum nevyžaduje, alebo;
- ide o držiteľa osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí.

Žiadosť je potrebné predložiť osobne na predpísanom tlačive
a v slovenskom jazyku. K žiadosti je potrebné priložiť:

- **platný cestovný pas;**
- dve farebné **fotografie** (3 × 3,5 cm);
- **doklad potvrdzujúci dôvod žiadosti**, napr. sobášny list vydaný
v SR, a potvrdenie o trvalom pobyte manžela/ky v SR (t. j. platný
občiansky preukaz);
- **výpis z registra trestov** krajiny, ktorej ste štátnym príslušníkom,
a z krajín, v ktorých ste sa v posledných 3 rokoch zdržiavali viac
ako 90 dní počas 6 po sebe nasledujúcich mesiacov;
- **doklad o finančnom zabezpečení pobytu** na Slovensku vo výške
12-násobku životného minima;
- **doklad o vašom ubytovaní** na Slovensku;
- **správny poplatok** vo forme kolku (vo výške 165,50 EUR). Od
poplatku ste oslobodený, ak ste manžel/ka občana SR alebo
jeho závislý príbuzný v priamom rade)

Dokumenty v čase podania žiadosti nesmú byť staršie ako 90 dní.
Všetky dokumenty vydané v zahraničí musia byť vyššie overené
(formou apostille alebo superlegalizácie) a úradne preložené do
slovenského jazyka.

Úrady vydajú rozhodnutie do 90 dní od dátumu doručenia úplnej
žiadosti. Za vydanie dokladu o pobyte (t. j. identifikačnej karty)
zaplatíte správny poplatok 4,50 EUR*.

Podaním žiadosti o trvalý pobyt na 5 rokov vám nevzniká nárok na pobyt na Slovensku. Pokiaľ vám trvalý pobyt nie je udelený, môžete sa na Slovensku zdržiavať len počas platnosti víza, iného povolenia na pobyt alebo v rámci bezvízového styku.

Po udelení trvalého pobytu na 5 rokov musíte:

- pricestovať na Slovensko do 180 dní od jeho udelenia;
- hlásiť príslušnému oddeleniu cudzineckej polície začiatok pobytu do 3 pracovných dní od vstupu na Slovensko;
- uzatvoriť zdravotné poistenie najneskôr do 3 pracovných dní od prevzatia dokladu o pobyte;
- predložiť na cudzineckej polícii do 30 dní od prevzatia dokladu o pobyte lekársky posudok nie starší ako 30 dní potvrdzujúci, že netrpíte chorobou ohrozujúcou verejné zdravie (neplatí pri zmene druhu pobytu).

Cudzinecká polícia vám zruší trvalý pobyt na 5 rokov, ak požiadate o pomoc v hmotnej núdzi!

Viac informácií o trvalom pobyte na 5 rokov, o výnimkách pri podávaní žiadosti o pobyt a o povinnostiach, ktoré pre vás vyplývajú v súvislosti s udelením pobytu na Slovensku, nájdete na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Trvalý pobyt na neobmedzený čas

O trvalý pobyt na neobmedzený čas môžete požiadať, ak:

- máte najmenej 4 roky udelený trvalý pobyt na 5 rokov,
- ste dieťaťom mladším ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom na neobmedzený čas.

Žiadosť o trvalý pobyt na neobmedzený čas

Žiadosť o trvalý pobyt na neobmedzený čas je potrebné predložiť osobne na predpísanom tlačive a v slovenskom jazyku na príslušnom oddelení cudzineckej polície podľa miesta vášho pobytu. Musíte tak urobiť najneskôr posledný deň platnosti vášho súčasného pobytu. K žiadosti je potrebné priložiť:

- platný **cestovný pas**;
- dve farebné **fotografie** (3 × 3,5 cm);
- **doklad o finančnom zabezpečení pobytu** na Slovensku vo výške 12-násobku životného minima;
- **doklad o zdravotnom poistení**;
- **výpis z registra trestov** krajiny, ktorej ste štátnym príslušníkom, a z krajín, v ktorých ste sa v posledných 3 rokoch zdržiavali viac ako 90 dní počas 6 po sebe nasledujúcich mesiacov (platí len pre dieťa staršie ako 14 a mladšie ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom na neobmedzený čas).

Cudzinecká polícia si od vás môže vyžiadať doklad o zabezpečení ubytovania a čestné vyhlásenie, že dôvody udelenia trvalého pobytu naďalej trvajú.

Úrady vydajú rozhodnutie do 90 dní od dátumu doručenia úplnej žiadosti. Za vydanie dokladu o pobyte (t.j. identifikačnej karty) zaplatíte správny poplatok 4,50 EUR*.

Váš trvalý pobyt sa až do rozhodnutia o žiadosti o trvalý pobyt na neobmedzený čas považuje za platný na území SR.

Cudzinecká polícia vám zruší trvalý pobyt na neobmedzený čas, ak požiadate o pomoc v hmotnej núdzi!

Dlhodobý pobyt

O dlhodobý pobyt na neobmedzený čas môžete požiadať, ak:

- sa na území SR zdržiavate oprávnené a nepretržite po dobu 5 rokov bezprostredne pred podaním žiadosti;
- máte 5 rokov oprávnený, nepretržitý pobyt na území EÚ ako držiteľ modrej karty a zdržiavate sa na území SR ako držiteľ modrej karty najmenej 2 roky bezprostredne pred podaním žiadosti;
- vám predtým zanikol dlhodobý pobyt z dôvodu, že vám bol udelený dlhodobý pobyt v inom štáte EÚ, z dôvodu zdržiavania sa 6 rokov mimo územia SR alebo z dôvodu nepretržitého zdržiavania sa mimo územia EÚ počas 12 alebo 24 po sebe nasledujúcich mesiacov.

Žiadosť o dlhodobý pobyt sa predkladá osobne na predpísanom tlačíve a v slovenskom jazyku na príslušnom oddelení cudzineckej polície podľa miesta vášho pobytu. Musíte tak urobiť najneskôr posledný deň platnosti vášho súčasného pobytu. K žiadosti je potrebné priložiť:

- platný **cestovný pas**,
- dve farebné **fotografie** (3 × 3,5 cm),
- **doklad o stabilných a pravidelných zdrojoch**,
- **doklad o zdravotnom poistení**.

Úrady vydajú rozhodnutie do 90 dní od dátumu doručenia úplnej žiadosti. Za vydanie dokladu o pobyte (t.j. identifikačnej karty) zaplatíte správny poplatok 4,50 EUR*.

Váš pobyt sa až do doručenia rozhodnutia o žiadosti o dlhodobý pobyt považuje za oprávnený na území SR.

UPOZORNENIE:

Tolerovaný pobyt

Tolerovaný pobyt môžete získať, ak sa ocitnete v situácii, keď nemôžete zo Slovenska vycestovať a zároveň nespĺňate podmienky na udelenie iného typu pobytu. Udeľuje sa najviac na 180 dní a je možné ho opakovane predĺžiť. Na jeho základe sa môžete zdržiavať na území SR v čase, na aký vám bol udelený, a môžete aj pracovať. Jeho udelenie vás však neoprávňuje podnikat'.

O tolerovaný pobyt môžete požiadať, ak:

- ste maloletou osobou nájdenou na území SR;
- to vyžaduje rešpektovanie vášho súkromného a rodinného života a neohrozujete bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok (musíte predložiť výpis z registra trestov štátu, ktorého ste štátnym príslušníkom a v ktorom ste sa v posledných troch rokoch zdržiavali viac ako 90 dní počas šiestich po sebe nasledujúcich mesiacoch).
- to vyplýva z medzinárodných záväzkov SR

Polícia žiadosť neprijme, ak ste v konaní o udelenie azylu.

Žiadosť o tolerovaný pobyt sa predkladá osobne na predpísanom tlačive a v slovenskom jazyku na príslušnom oddelení cudzineckej polície podľa miesta vášho pobytu. K žiadosti je potrebné predložiť jej písomné zdôvodnenie a doklady, ktorými potvrdíte skutočnosti odôvodňujúce udelenie tolerovaného pobytu. Za žiadosť o udelenie tolerovaného pobytu zaplatíte správny poplatok vo výške 99,50 EUR*, za žiadosť o predĺženie tolerovaného pobytu 33 EUR*.

O tolerovaný pobyt za vás požiada orgán činný v trestnom konaní, ak:

- ste obeťou obchodovania s ľuďmi a máte najmenej 18 rokov;
- ste boli nelegálne zamestnaný za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok alebo ste nelegálne zamestnanou maloletou osobou, ak je vaša prítomnosť na území SR nevyhnutná na účely trestného konania.

Zotrvanie

Je inštitút, ktorý vám môže byť schválený, ak sa zdržiavate na území SR zo špecifických dôvodov, ktoré vám bránia vycestovať a nemáte platné víza ani pobyt. Na Slovensku môžete zotrvať do odpadnutia týchto dôvodov. Zdržiavanie sa na území SR sa však nepovažuje za pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov. To znamená, že nemôžete počas zotrvania na území SR požiadať o overenie pozvania, udelenie prechodného pobytu alebo trvalého pobytu, nemôžete pracovať, a ani podnikáť. Na území SR môžete zotrvať počas:

- trvania prekážok administratívneho vyhostenia;
- poskytovania ústavnej starostlivosti súvisiacej s neodkladnou zdravotnou starostlivosťou;
- trvania karanténneho opatrenia;
- výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody;
- lehoty na vycestovanie;
- zaistenia;
- prípravy asistovaného dobrovoľného návratu;
- realizovania úkonov na získanie cestovného pasu, ktorý sa nedarí zabezpečiť ani prostredníctvom zastupiteľského úradu vášho domovského štátu;
- prípravy a výkonu administratívneho vyhostenia, alebo návratu podľa osobitného predpisu.

Ak vám bola poskytnutá ústavná starostlivosť alebo nariadené karanténne opatrenie, môžete zotrvať na území SR len v prípade, ak tieto boli poskytnuté alebo nariadené ešte v čase vášho oprávneného pobytu na území SR. Zároveň ste povinný vycestovať z územia SR do troch dní po skončení poskytovania ústavnej starostlivosti alebo nariadeného karanténneho opatrenia.

ZAMESTNANIE

Ak ste štátnym príslušníkom tretej krajiny a chcete pracovať na Slovensku, musíte splniť viaceré podmienky. To, akým spôsobom sa môžete zamestnať, závisí od viacerých skutočností ako typ práce, ktorú chcete vykonávať, typ pobytu, dĺžka trvania vášho zamestnania na Slovensku a pod.

Štátny príslušník tretej krajiny sa môže na Slovensku zamestnať, ak:

- je držiteľom **modrej karty EÚ**,
- má udelený prechodný pobyt na účel zamestnania na základe potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta – tzv. **jednotné povolenie na prácu a zamestnanie**,
- má udelené **povolenie na zamestnanie** a udelený **prechodný pobyt na účel zamestnania**,
- má udelené **povolenie na zamestnanie** a udelený **prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny počas prvých 12 mesiacov** od udelenia pobytu,
- má udelené **povolenie na zamestnanie** a udelený **prechodný pobyt** štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby **s dlhodobým pobytom v členskom štáte EÚ počas prvých 12 mesiacov** od udelenia pobytu, alebo
- spĺňa podmienky, podľa ktorých **nepotrebuje** na zamestnanie potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta ani povolenie na zamestnanie.

V prípade, ak potrebujete povolenie na zamestnanie, potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta alebo ak ste držiteľom modrej karty EÚ, môžete zamestnanie vykonávať len v rámci **pracovného pomeru** (na pracovnú zmluvu). V ostatných

prípadoch sa môžete zamestnať aj na dohodu vykonávanú mimo pracovného pomeru.

Podrobné informácie o jednotlivých spôsoboch zamestnávania nájdete na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie

Tzv. jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie je typ prechodného pobytu na účel zamestnania, ktorý má zjednodušiť zamestnávanie cudzincov na Slovensku. Vydáva sa na základe **potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta**.

V prípade jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie teda postačuje, aby ste požiadali o prechodný pobyt na účel zamestnania, pričom nie je potrebné, aby ste vy alebo váš budúci zamestnávateľ žiadali príslušný úrad práce o povolenie na zamestnanie. Váš budúci zamestnávateľ však musí na príslušný úrad práce **nahlásiť voľné pracovné miesto**, a to najmenej 20 pracovných dní pred podaním žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania. Nahlásenie voľného pracovného miesta je možné vykonať **aj elektronicky** na stránke Internetového sprievodcu trhom práce www.istp.sk.

Ak sa do 20 pracovných dní od nahlásenia voľného pracovného miesta nepodarí miesto obsadiť osobou vedenou v evidencii uchádzačov o zamestnanie, môže vám zamestnávateľ vydať **písomný príslub na zamestnanie alebo s vami uzatvoriť pracovnú zmluvu**.

Žiadosť o prechodný pobyt na účel zamestnania (t. j. o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie) môžete podať **najskôr po uplynutí 20 pracovných dní** odo dňa nahlásenia voľného pracovného miesta.

Jednotné povolenie na zamestnanie je možné získať najviac na obdobie, počas ktorého by malo zamestnanie trvať, najviac však na dva roky (na päť rokov, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva, alebo je zaručená vzájomnosť).

Zamestnávateľ nie je povinný nahlásiť voľné pracovné v miesto v prípade, ak:

- ide o pracovnú pozíciu, ktorá je zaradená do zoznamu zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily v okresoch, kde je nezamestnanosť nižšia ako 5 %;
- zamestnávateľ na základe tejto výnimky nezamestnáva viac ako 30 % cudzincov z krajín mimo EU

V takomto prípade si môžete podať žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania a úrad práce nebude skúmať situáciu na trhu práce.

Viac informácií ako postupovať pri žiadaní o prechodný pobyt na účel zamestnania nájdete na stránke www.mic.iom.sk.

Kedy sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta

Na Slovensku sa môžete zamestnať bez povolenia na zamestnanie, potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta alebo potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, ak:

- a) máte udelený **trvalý pobyt** na území SR,
- b) máte udelený **prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny**, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte EÚ, po uplynutí 12 mesiacov od začiatku pobytu na území SR,
- c) máte udelený **prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny**,
 - po uplynutí 12 mesiacov nepretržitého pobytu na území SR od udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny,
 - ak ste rodinným príslušníkom držiteľa modrej karty alebo
 - ak ste rodinným príslušníkom osoby vyslanej na územie SR v rámci vnútropodnikového presunu,
 - ak ste rodinným príslušníkom osoby, ktorá dočasne pôsobí u zamestnávateľa v SR na základe mobility zamestnanca alebo výskumníka
 - ak ste rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny podľa písmena f),
- d) ste **rodinným príslušníkom občana členského štátu EÚ** a máte právo na pobyt na území SR,
- e) máte udelený **prechodný pobyt na účel štúdia** a výkon vašej práce nepresiahne u všetkých zamestnávateľov **10 hodín**

týždenne alebo 20 hodín týždenne, ak ste študentom vysokej školy, alebo tomu zodpovedajúci počet dní alebo mesiacov za rok,

- f)** máte udelený **prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja** a
 - vykonávate výskum alebo vývoj na základe dohody o hosťovaní alebo
 - vaša pedagogická činnosť v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu nepresiahne celkovo 50 dní v kalendárnom roku,
- g)** máte udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie **Slováka žijúceho v zahraničí**,
- h)** ste žiadateľom o udelenie azylu a vstup na trh práce vám umožňuje osobitný predpis,
- i)** vám bol udelený **azyl**,
- j)** vám bola poskytnutá **doplňková ochrana**,
- k)** vám bolo poskytnuté **dočasné útočisko**,
- l)** ak trvanie vášho pracovnoprávneho vzťahu alebo vyslania na výkon práce nepresiahne celkovo **30 dní v kalendárnom roku** a ste
 - pedagogický zamestnanec, akademický zamestnanec, vysokoškolský učiteľ, vedecký, výskumný alebo vývojový pracovník, ktorý je účastníkom odborného vedeckého podujatia, alebo
 - výkonný umelec, ktorý sa zúčastňuje na umeleckom podujatí,
- m)** zabezpečujete na základe obchodnej zmluvy **dodávky tovaru alebo služieb** a tento tovar dodávate alebo v súvislosti s dodávkou tovaru uskutočňujete **montáž, záručné a oprávarenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo odborné školenia**, ak trvanie vášho pracovnoprávneho vzťahu alebo

vyslania na výkon práce nepresiahne celkovo **90 dní v kalendárnom roku**,

- n)** ste prijatý do pracovnoprávneho vzťahu **na základe medzinárodnej zmluvy**, ktorou je SR viazaná a ktorá ustanovuje, že na prijatie štátneho príslušníka tretej krajiny do pracovnoprávneho vzťahu nie je potrebné povolenie na zamestnanie,
- o)** ste **rodinný príslušník člena diplomatickej misie, zamestnanca konzulárneho úradu alebo zamestnanca medzinárodnej vládnej organizácie** so sídlom na území SR, ak medzinárodná zmluva uzatvorená v mene vlády SR zaručuje vzájomnosť,
- p)** ste členom záchranej jednotky a poskytujete pomoc na základe medzištátnej dohody o vzájomnej pomoci pri odstraňovaní následkov havárií a živelných pohrôm a v prípadoch humanitárnej pomoci,
- q)** ste **príslušníkom ozbrojených síl alebo civilnej zložky ozbrojených síl** vysielajúceho štátu,
- r)** vykonávate **odbornú prax** alebo odborný výcvik podľa osobitných predpisov **v školách alebo školských zariadeniach**,
- s)** ste úspešne absolvovali štúdium na strednej škole alebo štúdium na vysokej škole na území SR,
- t)** budete **zamestnaný na zaškolenia, najviac na 6 po sebe nasledujúcich týždňov v kalendárnom roku**, ak ide o výkon zamestnania s nedostatkom pracovnej sily a máte podanú žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania na to isté pracovné miesto,
- u)** ste **nedovršíli 26 rokov veku** a budete **zamestnávaný príležitostnými a časovo obmedzenými prácami** v rámci výmeny medzi školami alebo v rámci programov pre mládež alebo programov pre vzdelávanie, ktorých sa SR zúčastňuje,

- v) vás **vyslal zamestnávateľ so sídlom v členskom štáte EÚ** v rámci poskytovania služieb zabezpečovaných týmto zamestnávateľom,
- w) ste **spoločník** obchodnej spoločnosti, **štatutárny orgán** obchodnej spoločnosti alebo **člen štatutárneho orgánu** obchodnej spoločnosti, ktorý plní úlohy pre obchodnú spoločnosť, ktorej bola poskytnutá investičná pomoc, vykonávaním činností, a to počas obdobia, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci,
- x) pre obchodnú spoločnosť, ktorej bola poskytnutá investičná pomoc, **zabezpečujete na základe obchodnej zmluvy dodávky tovaru alebo služieb** a tento tovar dodávate alebo uskutočňujete montáž, záručné a opravárenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo odborné školenia, a to počas obdobia, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci,
- y) ste **zamestnaný v medzinárodnej hromadnej doprave**, ak ste na výkon práce vyslaný svojím zahraničným zamestnávateľom,
- z) vykonávate činnosť pre právnickú osobu, ktorej bolo vydané osvedčenie o významnej investícii, a
 - riadite túto právnickú osobu alebo jej organizačnú zložku alebo
 - máte mimoriadne odborné vedomosti, zručnosti, schopnosti alebo poznatky nevyhnutné pre prevádzku spoločnosti, výskumné techniky alebo manažment, ak vykonávanie tejto činnosti **nepresiahne celkovo 90 dní v kalendárnom roku**,
- aa) ste **akreditovaný v oblasti oznamovacích prostriedkov**,
- ab) vám bol **predĺžený tolerovaný pobyt** z dôvodu, že ste **obeťou obchodovania s ľuďmi**,
- ac) vám bol udelený **tolerovaný pobyt** z dôvodu **rešpektovania vášho súkromného a rodinného života**,

- ad)** vám bol udelený **tolerovaný pobyt z dôvodu nelegálneho zamestnávania** za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok, ak je vaša prítomnosť nevyhnutná na účely trestného konania,
- ae)** vykonávate **duchovenskú činnosť** z poverenia registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,
- af)** vám bolo udelené národné vízum a
- vzťahuje sa na vás **program pracovnej dovolenky**, ktorý schválila vláda SR,
 - podieľate sa na realizácii filmového projektu na území SR alebo,
 - ide o záujem SR, ktorý schválila vláda SR.
- ag)** dočasne pôsobíte u zamestnávateľa v SR na základe mobility
- od zamestnávateľa v členskom štáte EÚ v rámci vnútro podnikového presunu alebo
 - vykonávate výskum a vývoj na základe dohody o hostovaní alebo vaša pedagogická činnosť nepresiahne celkovo 50 dní v kalendárnom roku,
- ah)** váš výkon práce u všetkých zamestnávateľov nepresiahne 20 hodín týždenne alebo tomu zodpovedajúci počet dní alebo mesiacov za rok, ak ste študentom vysokej školy, ktorý sa na území SR zdržiava na základe mobility,
- ai)** pre centrum podnikových služieb poskytujete odborné školenia, ak trvanie vášho pracovnoprávneho vzťahu s centrom podnikových služieb nepresiahne celkovo 90 dní v kalendárnom roku.

V uvedených prípadoch nie je váš zamestnávateľ povinný hlásiť voľné pracovné miesto a vy sa môžete zamestnať automaticky na základe pobytu, ktorý získate, resp. už máte udelený. Vo väčšine prípadov ste však povinný získať pred začatím zamestnania prechodný pobyt na účel zamestnania. V prípadoch uvedených

v bodoch m), v), x), y) a z) sa u vás nevyžaduje prechodný pobyt na účel zamestnania do 90 dní od začiatku pobytu na území SR, ak spĺňate všeobecné podmienky na vstup do krajiny a splnili ste si povinnosť ohlásiť príslušnému oddeleniu cudzineckej polície do 3 dní od vstupu do SR začiatok, miesto a predpokladanú dĺžku pobytu.

Viac informácií o jednotlivých možnostiach zamestnania nájdete na stránke www.mic.iom.sk.

PODNIKANIE

Takmer každá zárobková činnosť, ktorú chcete na Slovensku vykonávať mimo zamestnania, sa považuje za podnikanie a musíte na ňu získať oprávnenie. Najbežnejším spôsobom je podnikanie:

- na základe živnostenského oprávnenia ako **živnostník** (ako fyzická osoba),
- prostredníctvom **spoločnosti s ručením obmedzeným** (ako právnická osoba).

Živnosť

Každý žiadateľ o živnostenské oprávnenie musí na vykonávanie živnosti spĺňať:

- **všeobecné podmienky** (musia byť splnené vždy), a to vek 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť a
- **osobitné podmienky** (musia byť splnené v závislosti od druhu živnosti), a to odborná spôsobilosť alebo iná spôsobilosť na vykonávanie živnosti.

Druhy živností a podmienky na ich prevádzkovanie

- **Voľné živnosti:** Stačí, ak spĺňate všeobecné podmienky, odbornú ani inú spôsobilosť preukazovať nemusíte.
- **Viazané živnosti:** Okrem všeobecných podmienok musíte preukázať odbornú spôsobilosť, vo väčšine prípadov osvedčením o absolvovaní špecifického vzdelávania alebo prípravy v oblasti, ktorej sa chcete venovať.
- **Remeselné živnosti:** Okrem všeobecných podmienok musíte preukázať odbornú spôsobilosť dokladom o ukončení vzdelania a dĺžke praxe v danom odbore.

Ak ste občanom členského štátu EÚ/EHP/Švajčiarskej konfederácie, môžete odbornú spôsobilosť preukázať aj rozhodnutím o uznaní odbornej praxe alebo rozhodnutím o uznaní odbornej kvalifikácie.

Ďalšie podmienky na prevádzkovanie živnosti

Okrem uvedených podmienok musíte pred začatím podnikania v závislosti od vášho občianstva, prípadne aj toho, či už máte na Slovensku udelený nejaký typ pobytu, ustanoviť zodpovedného zástupcu, získať živnostenské oprávnenie, získať prechodný pobyt na účel podnikania a zapísať sa do obchodného registra. Ak ste:

- **občan tretej krajiny, ktorý má na Slovensku udelený trvalý pobyt, musíte:**
 - » získať živnostenské oprávnenie,
- **občan tretej krajiny, ktorý má na Slovensku udelený prechodný pobyt na účel, ktorý umožňuje podnikanie, musíte:**
 - » získať živnostenské oprávnenie a
 - » zapísať sa do obchodného registra (zápis do obchodného registra sa nevyžaduje, **ak máte bydlisko v členskom štáte EÚ/OECD**),
- **občan tretej krajiny, ktorý nemá na Slovensku udelený pobyt, musíte:**
 - » získať živnostenské oprávnenie,
 - » získať prechodný pobyt na účel podnikania a
 - » zapísať sa do obchodného registra (zápis do obchodného registra sa nevyžaduje, **ak máte bydlisko v členskom štáte EÚ/OECD**),
- **občan členského štátu EÚ/EHP/Švajčiarskej konfederácie, musíte:**
 - » ustanoviť zodpovedného zástupcu alebo registrovať svoj pobyt na Slovensku a
 - » získať živnostenské oprávnenie.

Ak sa na prevádzkovanie živnosti vyžaduje odborná alebo iná spôsobilosť (osobitné podmienky) a nespĺňate tieto osobitné podmienky na prevádzkovania remeselnej živnosti alebo viazanej živnosti, alebo ak tieto podmienky síce spĺňate, ale ešte nemáte bydlisko na území SR alebo oprávnenie na pobyt, **musíte si ustanoviť zodpovedného zástupcu.**

Správne a súdne poplatky*

- Žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel podnikania podaná na oddelení cudzineckej polície: 232 EUR
- Žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel podnikania podaná na zastupiteľskom úrade v zahraničí: 240 EUR
- Zápis fyzickej osoby podnikateľa do obchodného registra: 150 EUR
- Vydanie živnostenského oprávnenia – poplatok za predmet podnikania, ktorý je voľnou živnosťou – 5 EUR
- Vydanie živnostenského oprávnenia – poplatok za predmet podnikania, ktorý je voľnou živnosťou, ak je žiadosť podpísaná elektronickým podpisom: bez poplatku
- Vydanie živnostenského oprávnenia – poplatok za predmet podnikania, ktorý je remeselnou alebo viazanou živnosťou – 15 EUR
- Vydanie živnostenského oprávnenia – poplatok za predmet podnikania, ktorý je remeselnou alebo viazanou živnosťou, ak je žiadosť podpísaná elektronickým podpisom: 7,50 EUR
- Elektronické podanie žiadosti o zápis fyzickej osoby podnikateľa do obchodného registra: 75,50 EUR

Spoločnosť s ručením obmedzeným

Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.) je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Hodnota základného imania spoločnosti musí byť aspoň

5 000 EUR. Minimálny vklad spoločníka je 750 EUR. Vklad môže byť peňažný aj nepeňažný (napr. pozemky, technológie, výrobné zariadenia a pod.). Pred podaním návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra musí byť každý peňažný vklad splatený najmenej na 30 % (v prípade jediného zakladateľa musí byť splatené základné imanie v plnej výške). Celková hodnota splatených peňažných vkladov spolu s hodnotou odovzdaných nepeňažných vkladov však musí byť aspoň 2 500 EUR. Spoločník zodpovedá za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu.

S. r. o. môže založiť aj jedna osoba a môže mať najviac 50 spoločníkov. Spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.

Založenie s. r. o.

S. r. o. založíte tak, že spíšete **spoločenskú zmluvu** (ak budete podnikateľ so spoločníkom/mi) alebo **zakladateľskú listinu** (ak budete jediným spoločníkom), v oboch prípadoch musí podpisy spoločníkov overiť notár. Pri zakladaní s. r. o. musíte stanoviť **obchodné meno spoločnosti, predmet činnosti a jej sídlo**.

Získanie živnostenského oprávnenia

Po založení s. r. o. musíte následne získať živnostenské oprávnenie (rovnako ako pri živnostenskom podnikaní). O postupe a podmienkach získania živnostenského oprávnenia si prečítajte v kapitole Živnosť.

Udelenie pobytu pri založení s. r. o.

Ak ešte nemáte na Slovensku udelený pobyt, budete musieť po získaní živnostenského oprávnenia požiadať o **udelenie prechodného pobytu na účel podnikania**. Žiadosť musíte predložiť na predpísanom tlačive (formulár nájdete aj na webovej stránke MIC

www.mic.iom.sk) v slovenskom jazyku. Prechodný pobyt získate len vtedy, ak ste **konateľom s. r. o.** (nestačí byť spoločníkom s. r. o.).

Začiatok podnikania s. r. o.

S. r. o. vzniká **dňom zápisu do obchodného registra**. Po zápise do obchodného registra môže s. r. o. začať podnikáť. Návrh na zápis s. r. o. do obchodného registra musíte predložiť na predpísanom tlačíve (formulár nájdete aj na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk) v slovenskom jazyku.

Pri podávaní návrhu na zápis do obchodného registra musíte priložiť, okrem iných dokumentov, vaše povolenie na pobyt na území Slovenska (to neplatí v prípade, ak ste občanom členského štátu EÚ/OECD). Návrh na zápis do obchodného registra musíte podať na registrovom súde, ktorým je okresný súd miestne príslušný podľa sídla s. r. o. Návrh na zápis musíte podať do 90 dní od založenia s. r. o. alebo od doručenia osvedčenia o živnostenskom oprávnení. V prípade zápisu nového konateľa (ktorý v SR ešte nemá udelený žiaden typ pobytu) do existujúcej s. r. o., musí osoba oprávnená konať v mene spoločnosti nahlásiť obchodnému registru zmenu do 30 dní od získania prechodného pobytu.

Správne a súdne poplatky*

- Žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel podnikania podaná na oddelení cudzineckej polície: 232 EUR
- Žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel podnikania podaná na zastupiteľskom úrade v zahraničí: 240 EUR
- Zápis s. r. o. do obchodného registra: 300 EUR
- Elektronický zápis s. r. o. do obchodného registra: 150 EUR

STAROSTLIVOSŤ O DETI A VZDELÁVANIE NA SLOVENSKU

Na Slovensku je možné vo všeobecnosti študovať na súkromných alebo štátnych školách. Je tu povinná 10-ročná školská dochádzka. Začína sa dosiahnutím 6. roku veku dieťaťa a trvá do konca školského roku, v ktorom dieťa dosiahne 16 rokov. Ak sa plánujete na Slovensku usadiť aj s deťmi mladšími ako 16 rokov, povinne ich budete musieť prihlásiť do niektorej zo škôl.

Jasle

Ak máte dieťa vo veku 6 mesiacov až 3,5 roka a ste zamestnaný, môžete ho umiestniť do detských jaslí. Detské jasle sú zariadenie, ktoré pomáha zamestnaným rodičom v starostlivosti o deti v útlom veku. Iba niekoľko zariadení zriaďuje mesto alebo mestská časť, väčšina detských jaslí sú súkromné zariadenia. Poplatky v štátnych zariadeniach sa pohybujú od 200 EUR mesačne, v súkromných detských jasliach od 300 EUR. Služby jaslí sa dajú využiť aj na niekoľko hodín denne alebo iba jednorazovo vo výnimočných prípadoch. Zoznam štátnych aj súkromných detských jaslí nájdete na webovej stránke www.detskejasle.org.

Materské školy

Rodičia majú možnosť umiestniť dieťa vo veku od 2 do 6 rokov do štátneho alebo súkromného predškolského zariadenia – materskej

školy. Svoje dieťa môžete umiestniť do štátnej materskej školy, ak máte v danej mestskej časti prihlásený pobyt. Výšku poplatku za pobyt dieťaťa v štátnych materských školách určí zriaďovateľ (obec), pričom základný poplatok sa pohybuje najviac do sumy 14,90 EUR mesačne. Za stravu sa platí osobitne okolo 1 EUR na deň. Rodičia ďalej jednorazovo prispievajú aj do fondu na rôzne výlety, opravy, hračky a pod. Výšku príspevku odhlasuje združenie rodičov. Ak z kapacitných dôvodov alebo po nesplnení podmienok na zaradenie nie je možné umiestniť dieťa do štátnej materskej školy, majú rodičia možnosť zapísať dieťa do súkromnej materskej školy, prípadne do cirkevnej materskej školy. Tieto si však samy stanovujú poplatky za dieťa, ktoré zodpovedajú kvalite ponúkaných služieb (napr. výučba v cudzom jazyku, zameranie na umenie, športy) a sú často niekoľkonásobne vyššie ako poplatky v štátnych materských školách. Zoznam štátnych aj súkromných materských škôl nájdete na webovej stránke www.cvtisr.sk.

Základné školy

Keď dieťa dosiahne vek 6 rokov, nastupuje do základnej školy (ZŠ). Základné vzdelanie zahŕňa 9 rokov povinnej školskej dochádzky na ZŠ. ZŠ je rozdelená na 2 stupne: od 1. do 4. triedy a od 5. do 9. triedy.

Na konci 5. ročníka majú žiaci možnosť uchádzať sa o štúdium na 8-ročnom gymnáziu. Toto je spojením základnej a strednej školy a končí sa maturitou.

Stredné školy

Žiaci, ktorí ukončia 9. ročník základnej školy, pokračujú v štúdiu na strednej škole. Podmienky prijatia na štúdium určuje každá stredná škola osobitne. Žiaci robia väčšinou písomné prijímacie

skúšky a do úvahy sa berie aj prospech zo základnej školy. Študenti si strednú školu vyberajú podľa vlastných záujmov a profesijných cieľov. Štúdium na štátnych a cirkevných stredných školách je bezplatné, výšku poplatku za štúdium na súkromných školách určuje konkrétna škola. Základné typy stredných škôl sú:

Gymnázium

Poskytuje 4-ročné štúdium zamerané na získanie všeobecného rozhľadu, ktoré je predovšetkým vhodné ako príprava na vysokoškolské štúdium. V ponuke sú gymnáziá so zameraním na jazyky, šport, umenie alebo matematiku. Existujú aj bilingválne gymnáziá – napr. nemecké, ruské, talianske, španielske, anglické. Bilingválne štúdium trvá väčšinou 5 rokov. Na konci štúdia musia študenti absolvovať záverečnú skúšku – maturitu, ktorá ďalej slúži ako doklad o ukončení vzdelania a je podmienkou pre prijatie na vysokú školu.

Stredné odborné školy

Obchodná akadémia

Poskytuje odborné 4-ročné štúdium ekonomického charakteru, ktoré sa končí maturitou. Časť štúdia sa zameriava aj na účtovnícku prax. Umožňuje študovať v slovenskom jazyku a existujú aj bilingválne obchodné akadémie. Niektoré súkromné obchodné akadémie poskytujú možnosť študovať aj externe. Dĺžka štúdia tohto typu je 2 až 4 roky.

Hotelová akadémia

Ponúka odborné štúdium hotelového manažmentu a praktickej činnosti v oblasti kuchár, čašník. Po 3 rokoch štúdia získava študent výučný list. Ak sa rozhodne pokračovať v štúdiu, po ďalších 2 rokoch môže získať maturitu.

Iné odborné školy

Ponúkajú odborné 2 až 5-ročné štúdium rôzneho zamerania, ktorého výstupom sú teoretické poznatky, ale aj odborné zručnosti študenta vhodné pre prax. Vzdelávanie na stredných odborných školách je zamerané predovšetkým na výkon povolání a odborných činností v rôznych oblastiach a môže študentov pripravovať aj na ďalšie štúdium. Sú to: pedagogické školy, zdravotnícke školy, školy zamerané na služby (kaderníctvo, fotografia, kozmetika a iné), školy technického zamerania (napr. elektrotechnická, strojárka, stavebná, dopravná, geodetická a pod.) a iné.

Vysoké školy

Vysoká škola je vrcholná vzdelávacia, vedecká a umelecká ustanovizeň, ktorej hlavným poslaním je prispievať k vedomostnej spoločnosti. Základnou podmienkou prijatia na štúdium na vysokej škole je úspešné ukončenie strednej školy s maturitou a absolvovanie prijímacích pohovorov, niekde sa zohľadňujú aj výsledky zo strednej školy. Štúdium môže prebiehať dennou alebo externou formou. Prvé štúdium na verejných vysokých školách je vo všeobecnosti bezplatné. Spoplatnená môže byť niektorá z foriem štúdia (napr. externá), prekročenie štandardnej dĺžky štúdia alebo štúdium v inom ako slovenskom jazyku. Na súkromných vysokých školách je štúdium spoplatnené a podmienky na prijatie uchádzača na štúdium (okrem nevyhnutnosti ukončenia stredoškolského vzdelania) si upravuje škola sama.

Zoznam vysokých škôl, fakúlt a študijných programov na Slovensku nájdete na webovej stránke www.portalvs.sk/sk.

Výšku poplatkov je potrebné si overiť na konkrétnej škole. Štúdium pozostáva z týchto stupňov:

- bakalárske štúdium (1. stupeň vysokoškolského štúdia): Trvá 2 až 3 roky a na konci štúdia získa študent titul bakalár (Bc.).
- magisterské/inžinierske štúdium (2. stupeň vysokoškolského štúdia): Tento stupeň je možné začať až po získaní titulu Bc. Trvá 2 až 3 roky, je rozdelené do 2 až 6 semestrov a po jeho ukončení získa študent titul magister (Mgr.) alebo inžinier (Ing.).
- doktorandské štúdium (3. stupeň vysokoškolského štúdia): Tento stupeň je možné začať až po získaní titulu Mgr./Ing. Štúdium sa končí obhajobou dizertačnej práce, vykonaním dizertačnej skúšky a získaním titulu PhD. Toto štúdium môže trvať až 5 rokov.

Zahraniční študenti a medzinárodné štipendiá

Od akademického roku 2014/2015 je denné štúdium v slovenskom jazyku počas štandardnej dĺžky štúdia na verejných vysokých školách bezplatné pre všetkých bez ohľadu na štátnu príslušnosť. Poplatky za inú formu štúdia alebo štúdium v inom ako slovenskom jazyku si určuje každá vysoká škola. Ak ide o študentov študujúcich v rámci medzištátnych zmlúv, školné a poplatky spojené so štúdiom sa riadia ustanoveniami týchto zmlúv.

Ak pochádzate z inej krajiny a chcete prísť na Slovensko študovať na vysokej škole, máte možnosť získať štipendium vlády SR v rámci pomoci rozvojovým krajinám. Tento program je súčasťou rozvojovej pomoci SR a je programovou a projektovou aktivitou Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR oznámi do konca februára ministerstvu zahraničných vecí vysielajúcej krajiny podmienky vysokoškolského štúdia na verejných vysokých školách v SR a koľko štipendií môže nasledujúci akademický rok konkrétnej krajine poskytnúť.

Ak máte záujem získať štipendium vlády SR, informujte sa na ministerstve zahraničných vecí vo vašej krajine o aktuálnej ponuke štipendií na konkrétnych študijných odboroch a o počte poskytovaných štipendií. Prihláška na štúdium doložená potrebnými dokladmi sa podáva elektronicky prostredníctvom portálu www.vladnestipendia.sk. Po podaní prihlášky a posúdení dokladu o ukončení štúdia rozhoduje o samotnom pridelení štipendia výberová komisia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej „Ministerstvo školstva SR“).

Štipendium sa prideluje na štandardnú dĺžku vysokoškolského štúdia na Slovensku (5 až 6 rokov). Každý rok však musíte splniť podmienky na zápis do ďalšieho ročníka. Ako držiteľ štipendia máte zabezpečené:

- mesačné štipendium v stanovenej výške (280 EUR na bakalárske a magisterské štúdium, 330 EUR na doktorandské štúdium);
- ubytovanie v študentskom domove a stravu v jedálňach pre študentov za úhradu v rovnakých sumách, aké platia študenti s občianstvom SR;
- štipendium vlády SR na 10-mesačnú jazykovú a odbornú prípravu v prípade, že uchádzač neukončil stredoškolské štúdium v SR alebo na strednej škole s vyučovaním slovenského jazyka v zahraničí;
- povinné verejné zdravotné poistenie v SR. Držiteľ štipendia je po celý čas štúdia a poberania štipendia povinný byť verejne zdravotne poistený v SR.

Máte tiež možnosť získať aj prospechový príplatok vo výške 50 EUR mesačne (170 EUR ročne pre doktorandské štúdium). Držiteľ štipendia je oslobodený od platenia správnych poplatkov za udelenie prechodného pobytu na účel štúdia.

Bližšie informácie, podmienky prijatia a počty ponúkaných štipendií na príslušný rok nájdete na webovej stránke Ministerstva školstva SR www.minedu.sk alebo na www.vladnestipendia.sk.

Jazykové vzdelávanie cudzincov

Ak sa chcete na Slovensku učiť slovenský alebo iný cudzí jazyk, môžete navštevovať jazykovú školu. Niektoré jazykové školy majú sieť prevádzok po celej krajine, iné ponúkajú svoje služby lokálne.

Väčšina jazykových kurzov prebieha v skupinách približne s 10 osobami a 1 lektorom v intenzite 2 × 90 minút týždenne. Nájdú sa však aj konverzačné kurzy v cudzom jazyku v intenzite 1 × 90 minút do týždňa. Počas letných školských prázdnin, v júli a v auguste, ponúkajú jazykové školy krátkodobé intenzívne kurzy. Jednotlivé moduly kurzov sa končia skúškami jazykovej školy, je však možné absolvovať aj skúšky s cieľom získať jazykový certifikát. Jazykové školy poskytujú možnosť zúčastniť sa skúšok a získať tak medzinárodne platný certifikát.

Zoznam jazykových škôl a ich aktuálne ponuky kurzov nájdete na www.kurzy.sk.

Zahraniční študenti, ktorí získali štipendium na vysokoškolské štúdium na Slovensku, majú zabezpečený bezplatný intenzívny kurz slovenského jazyka pred samotným nástupom na štúdium.

Existuje aj možnosť dohodnúť si kurz cudzieho jazyka so súkromným učiteľom. Ceny sa v závislosti od lektora pohybujú rôzne.

Skupinové, bezplatné, otvorené kurzy slovenského jazyka poskytuje MIC IOM.

Rekvalifikačné kurzy

Existuje niekoľko druhov rekvalifikačných kurzov, na ktorých môžete získať kvalifikáciu v rôznych profesijných oblastiach. Tieto kurzy sú spoplatnené, pričom ich dĺžka, intenzita a cena sa líšia. Niektoré firmy poskytujú svojim zamestnancom čiastočnú alebo úplnú úhradu poplatku za rekvalifikačný kurz.

Ak ste držiteľom trvalého, prechodného alebo tolerovaného pobytu, môžete si podať žiadosť o finančný príspevok na vami zvolený kurz v Migračnom informačnom centre IOM. Bližšie informácie o možnosti ako získať finančný príspevok získate priamo v MIC IOM, prostredníctvom e-mailu mic@iom.int alebo na telefonickej linke **0850 211 478**.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Zdravotná starostlivosť sa na Slovensku poskytuje na základe verejného zdravotného poistenia alebo individuálneho (komerčného) zdravotného poistenia, prípadne zdravotného poistenia, ktoré má cudzinec v inom členskom štáte EÚ/EHP alebo vo Švajčiarskej konfederácii. Od druhu zdravotného poistenia závisí aj rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Každý cudzinec, ktorý sa zdržiava na Slovensku a má udelený niektorý typ pobytu, musí mať zdravotné poistenie platné na území SR.

Urgentná zdravotná starostlivosť

Urgentná zdravotná starostlivosť je neodkladná starostlivosť poskytovaná pri náhlej zmene zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje život alebo niektorú zo základných životných funkcií. Je ňou aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode. Na neodkladnú zdravotnú starostlivosť má nárok každý vždy a za každých okolností. Za poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti neplatíte.

Verejné zdravotné poistenie

Poistencom verejného zdravotného poistenia sa poskytuje **zdravotná starostlivosť** a **služby** s ňou súvisiace za podmienok ustanovených zákonom. Všetci poistenci majú právo na poskytnutie rovnakej zdravotnej starostlivosti hradenej z verejného zdravotného poistenia, aj keď platia preddavky na poistné v rôznej výške.

Poistenci platia príspevky do verejného zdravotného poistenia bez ohľadu na to, či zdravotnú starostlivosť potrebujú, alebo nie.

Povinné verejné zdravotné poistenie

Povinnosť platiť verejné zdravotné poistenie vzniká narodením alebo ak máte na území Slovenska trvalý pobyt.

Výnimkou sú prípady, keď:

- ste zamestnaný v zahraničí a ste zdravotne poistený v štáte, v ktorom pracujete;
- vykonávate samostatnú zárobkovú činnosť a ste zdravotne poistený na území štátu, v ktorom vykonávate túto činnosť;
- dlhodobo (viac ako 6 mesiacov) sa zdržiavate v cudzine a ste tam zdravotne poistený.

V týchto prípadoch by ste na Slovensku mohli uzavrieť len komerčné zdravotné poistenie.

Povinnosť platiť verejné zdravotné poistenie máte aj vtedy, ak **nemáte na Slovensku trvalý pobyt**, a to v prípade, že nie ste zdravotne poistený v inom členskom štáte EÚ/EHP alebo vo Švajčiarskej konfederácii a ste:

- zamestnaný u zamestnávateľa, ktorý má sídlo alebo stálu prevádzkareň na Slovensku;
- samostatne zárobkovo činná osoba;
- azylant;
- študent z iného členského štátu EÚ alebo zahraničný študent študujúci v škole v SR na základe medzinárodnej zmluvy alebo žiak alebo študent, ktorý je Slovákom žijúcim v zahraničí a zároveň študuje na škole v Slovenskej republike;

- maloletý cudzinec, ktorý sa zdržiava na území SR bez zákonného zástupcu alebo fyzickej osoby zodpovednej za jeho výchovu a ktorému sa poskytuje starostlivosť v zariadení, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu;
- cudzinec zaistený na území SR;
- vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody;
- nezaopatrený rodinný príslušník, ktorý sa poistencovi narodil v inom členskom štáte EÚ;
- je nezaopatrený rodinný príslušník, ktorého za takého považujú právne predpisy členského štátu jeho bydliska.
- je nezaopatrené dieťa s povolením na pobyt na území SR, ktoré má verejne zdravotne poisteného na území SR aspoň jedného zákonného zástupcu alebo fyzickú osobu, ktorej bolo zverené do starostlivosti na základe rozhodnutia súdu

Prihlásenie do zdravotnej poisťovne

Verejné zdravotné poistenie vykonávajú v súčasnosti **3 zdravotné poisťovne** (Dôvera, Union, Všeobecná zdravotná poisťovňa). Môžete si **slobodne vybrať**, v ktorej zdravotnej poisťovni sa poistíte, ale môžete byť poistený len v **jednej** zdravotnej poisťovni, ktorú môžete zmeniť raz ročne. Podat' **prihlášku** na verejné zdravotné poistenie v zdravotnej poisťovni ste povinný do 8 dní odo dňa vzniku skutočnosti zakladajúcej vznik verejného zdravotného poistenia. Zdravotná poisťovňa potvrdí prihlášku a prideli vám **číslo a preukaz poistenca**, ktorým sa budete preukazovať pri návšteve u lekára. V súvislosti s udelením prechodného alebo trvalého pobytu na území SR musíte zdravotné poistenie uzavrieť najneskôr do 3 pracovných dní od prevzatia dokladu o pobyte.

Čo hradí zdravotná poisťovňa z verejného zdravotného poistenia

Ak máte verejné zdravotné poistenie, zdravotná poisťovňa za vás uhradza len určitý rozsah zdravotnej starostlivosti.

Zdravotná poisťovňa **plne uhradza**:

- preventívne prehliadky;
- neodkladnú zdravotnú starostlivosť (pri náhlej zmene zdravotného stavu bezprostredne ohrozujúcej život alebo niektorú zo základných životných funkcií);
- zdravotné výkony vedúce k zisteniu choroby a určeniu diagnózy, vyliečeniu choroby, zmierneniu prejavov choroby, záchrane života atď.;
- povinné očkovanie;
- neodkladnú prepravu osoby do zdravotníckeho zariadenia a medzi zdravotníckymi zariadeniami;
- zdravotnú starostlivosť v súvislosti s utajeným pôrodom.

Plne, alebo čiastočne sa uhradza:

- lieky poskytované v rámci ústavnej starostlivosti,
- zdravotnícke pomôcky poskytované v rámci ústavnej starostlivosti,
- dietetické potraviny poskytované v rámci ústavnej starostlivosti.

Určitý rozsah zdravotnej starostlivosti sa z verejného zdravotného poistenia **uhradza len čiastočne** (napr. stomatologická starostlivosť). To znamená, že ak určitú službu poisťovňa uhradí čiastočne, zvyšok zaplatíte priamo poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti. Ak nemáte zdravotné poistenie, musíte za zdravotnú starostlivosť **zaplatiť plnú sumu**.

Individuálne (komerčné) zdravotné poistenie

Poistencom individuálneho zdravotného poistenia sa poskytuje zdravotná starostlivosť v rozsahu určenom v **zmluve** so zdravotnou poisťovňou. Rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti je daný len zmluvou a poistenej osobe nevznikajú nijaké iné nároky mimo zmluvného vymedzenia.

Tento druh poistenia môže byť ekvivalentom povinného poistenia v rozsahu základnej zdravotnej starostlivosti (napr. ak nemáte nárok na účasť vo verejnom zdravotnom poistení) alebo doplnkovým poistením (za nadštandardnú zdravotnú starostlivosť), alebo kombináciou oboch možností.

Ak sa **nemôžete poistiť v rámci verejného zdravotného poistenia**, máte možnosť uzavrieť komerčné zdravotné poistenie. Komerčné zdravotné poistenie poskytuje niekoľko poisťovní, avšak je dôležité zistiť si, aké úkony dané poistenie kryje a v akých prípadoch si ho môžete uplatniť. Pred uzavretím komerčného zdravotného poistenia môže zdravotná poisťovňa vyžadovať overenie vášho zdravotného stavu a v závislosti od výsledkov sa určuje aj suma zdravotného poistenia.

Na komerčné zdravotné poistenie nie je právny nárok.

Lekári a zdravotnícke zariadenia

Právo na výber poskytovateľa zdravotnej starostlivosti má na Slovensku každý občan aj cudzinec, s výnimkou niektorých kategórií cudzincov, napríklad žiadateľov o azyl. Každý občan na

Slovensku aj cudzinec, má povinnosť evidovať sa u všeobecného lekára. Všeobecného lekára si môžete vybrať podľa vlastného uváženia. Je vhodné zistiť si, či má konkrétny lekár zmluvu s vašou zdravotnou poisťovňou. Zdravotná starostlivosť sa poskytuje najmä v ambulanciách, poliklinikách, nemocniciach a na pohotovostiach.

Všeobecne platí, že s každým zdravotným problémom, ale aj v prípade preventívnych prehliadok musíte **najprv navštíviť praktického (všeobecného) lekára**, ktorý vás podľa potreby **odporučí ku konkrétnemu odborníkovi** v špecializovanej ambulancii. Výnimkou sú napríklad zubní lekári, gynekologické a psychiatrické ambulancie, kam môžete ísť priamo bez odporúčania praktického lekára. Ak má konkrétny lekár uzavretú zmluvu so zdravotnou poisťovňou, v ktorej je pacient poistený, zdravotnú starostlivosť hradí zdravotná poisťovňa, prípadne sa na úhradách (podľa typu poskytovaných služieb) čiastočne podieľa aj pacient.

Máte aj možnosť vybrať si niektorú zo **súkromných kliník**, ktorú môžete navštíviť priamo. Platí sa za registráciu a za poskytnuté nadštandardné služby. Väčšinu štandardných služieb hradí poisťovňa.

SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

Aby ste mali nárok na sociálne zabezpečenie, vo všeobecnosti si najprv musíte počas určitého obdobia platiť odvody na sociálne poistenie. Nárok vám teda nevzniká automaticky, ale je nevyhnutné, aby ste predtým boli sociálne poistený. Nároky na jednotlivé dávky sociálneho zabezpečenia vznikajú rôzne podľa druhu dávky. Podmienky si je v každom jednotlivom prípade potrebné overiť priamo v MIC alebo na webovej stránke Sociálnej poisťovne www.socpoist.sk.

Účelom sociálneho poistenia je zabezpečenie príjmu poistenca v dôchodku, v prípade straty alebo zníženia príjmu, v dôsledku choroby, pracovného úrazu, tehotenstva, materstva, invalidity a nezamestnanosti.

Ak na Slovensku plánujete pracovať, sociálne poistenie je pre vás povinné. Do Sociálnej poisťovne vás prihlási váš zamestnávateľ, ktorý za vás bude poistné aj odvádzať a čiastočne vám bude naň i prispievať. Ak budete na Slovensku podnikateľ vaša povinnosť platiť sociálne poistenie závisí od typu podnikania a výšky dosiahnutých príjmov v konkrétnom kalendárnom roku. V tomto prípade sa však musíte do Sociálnej poisťovne prihlásiť sám a uhrádzať poistné v plnej výške.

V prípade, že máte viac ako 16 rokov, máte na Slovensku povolený prechodný alebo trvalý pobyt a nie ste zamestnaný ani nepodnikáte, môžete sa do Sociálnej poisťovne prihlásiť aj dobrovoľne. Formulár prihlášky nájdete aj na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Nárok na jednotlivé dávky sociálneho poistenia si musíte uplatniť na príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne podľa miesta vášho pobytu na Slovensku na predpísaných tlačivách, ktoré vám poskytnú priamo v Sociálnej poisťovni alebo ich nájdete na webovej stránke www.socpoist.sk.

Dávky nemocenského poistenia

• Nemocenské

- » poskytuje sa v prípade, že poistenec bol pre chorobu alebo úraz uznaný za dočasne práceneschopného alebo mu bolo nariadené karanténne opatrenie;
- » vypláca sa najviac 52 týždňov;
- » zamestnanec má nárok na nemocenské od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti (dovtedy mu náhradu príjmu poskytuje zamestnávateľ a to vo výške 25% denného vymeriavacieho základu prvé 3 dni pracovnej neschopnosti, od 4. do 10. dňa 55%). Živnostník a dobrovoľne poistená osoba majú nárok na nemocenské od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti;
- » výška dávky zamestnanca je 55% denného vymeriavacieho základu, v prípade živnostníka alebo dobrovoľne nemocensky poistenej osoby je to 25% denného vymeriavacieho základu počas prvých 3 dní a 55% od 4. dňa trvania pracovnej neschopnosti; nemocenské sa zníži na polovicu, ak sa poistenec stal dočasne práceneschopný v dôsledku stavu, ktorý si privodil sám požitím alkoholu alebo v dôsledku zneužitia iných návykových látok.

• Ošetrovné

- » poskytuje sa v prípade, ak poistenec osobne a celodenne ošetruje chorého člena rodiny, ktorého zdravotný stav si podľa potvrdenia lekára vyžaduje starostlivosť inej osoby, alebo ak sa stará o dieťa do desiatich rokov veku, ktorému

- » bolo nariadené karanténne opatrenie (aj v iných prípadoch);
- » vypláca sa najviac 10 dní;
- » výška dávky predstavuje 55 % denného vymeriavacieho základu.

- **Vyrovňavacia dávka**

- » poskytuje sa matke, ktorú počas tehotenstva alebo materstva preradia na inú prácu a ktorá pri tejto práci dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem ako pred preradením;
- » počas tehotenstva sa poskytuje do nástupu na materskú dovolenku a po ukončení materskej dovolenky do konca deviateho mesiaca po pôrode;
- » výška dávky predstavuje 55 % z rozdielu medzi pôvodnou priemernou mzdou a priemernou mzdou po preradení.

- **Materské**

- » poskytuje sa poistenkyni, ktorá je tehotná alebo sa stará o novonarodené dieťa;
- » Percentuálna výška materského je 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.
- » poskytuje sa 34 týždňov (37 týždňov, ak je žena osamelá; 43 týždňov, ak žena porodila zároveň dve a viac detí a aspoň o dve z nich sa stará);
- » ak matka (už) nepoberá materské, tak nárok má aj otec, ktorý prevezme dieťa do starostlivosti. Ak matka poberá materské, otec môže nastúpiť na materské potom, čo si materské dočerpá matka;
- » otcovi sa poskytuje po dobu 28 týždňov, maximálne do dovŕšenia 3 rokov veku dieťaťa;
- » nárok na materské vzniká, ak rodič v posledných dvoch rokoch (ku dňu nástupu na materské) bol nemocensky poisťený najmenej 270 kalendárnych dní

Dávky dôchodkového poistenia

• Starobný dôchodok

Na starobný dôchodok má žiadateľ nárok, ak súčasne splňa dve podmienky:

- » dosiahol dôchodkový vek (najviac 62 rokov; v niektorých prípadoch sa dosiahne dôchodkový vek skôr);
- » bol dôchodkovo poistený aspoň 15 rokov.

Do obdobia dôchodkového poistenia je možné zaradiť aj obdobia sociálneho poistenia v štátoch, na ktoré sa vzťahujú koordinačné nariadenia EÚ, prípadne obdobia poistenia v štátoch, s ktorými má SR uzavretú dvojstrannú zmluvu o sociálnom zabezpečení.

Výška dôchodku závisí od počtu rokov poistenia v Sociálnej poisťovni, priemerného osobného mzdového bodu a aktuálnej dôchodkovej hodnoty v čase vzniku nároku na dôchodok.

Za určitých podmienok má žiadateľ nárok na priznanie predčasného starobného dôchodku.

• Invalidný dôchodok

Na invalidný dôchodok má žiadateľ nárok, ak:

- » sa stal invalidným, t. j. pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% nižší v porovnaní so zdravou fyzickou osobou;
- » nespĺňa podmienky na starobný dôchodok;
- » nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok;
- » získal dostatočný počet rokov poistenia, ktorý závisí od veku žiadateľa.

Do obdobia invalidného poistenia je možné zaradiť aj obdobia poistenia v štátoch, na ktoré sa vzťahujú koordinačné nariadenia EÚ, prípadne obdobia poistenia v štátoch, s ktorými má SR uzavretú dvojstrannú zmluvu o sociálnom zabezpečení.

Výška dôchodku závisí od počtu rokov poistenia v Sociálnej poisťovni, priemerného osobného mzdového bodu a aktuálnej dôchodkovej hodnoty v čase vzniku nároku na dôchodok, percenta poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, prípadne aj od okolnosti, či si žiadateľ invaliditu spôsobil pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky.

- **Vdovský dôchodok**

Nárok na vdovský dôchodok vzniká po smrti manžela, ktorý bol poberateľom starobného alebo invalidného dôchodku, prípadne spĺňal podmienky na jeho priznanie, alebo mal nárok na predčasný starobný dôchodok, alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Dávka sa vypláca počas jedného roka od smrti manžela. Po uplynutí tohto obdobia má vdova aj naďalej nárok na vyplácanie dávky, ak spĺňa osobitné podmienky, ktorými sú napr. starostlivosť o nezaopatrené dieťa, invalidita či dosiahnutie dôchodkového veku.

Výška dôchodku predstavuje 60 % zo sumy dôchodku manžela, na ktorý mal nárok v deň smrti.

- **Vdovecký dôchodok**

Podmienky na priznanie nároku vdovcovi na vdovecký dôchodok, ako aj jeho výška sú rovnaké ako pri vdovskom dôchodku.

- **Sirotský dôchodok**

Nárok na sirotský dôchodok má dieťa, ktorému zomrel rodič, ktorý bol v deň smrti poberateľom starobného alebo invalidného dôchodku, prípadne spĺňal podmienky na jeho priznanie, alebo mal nárok na predčasný starobný dôchodok, alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Dôchodok sa vypláca najdlhšie do 26. roku veku dieťaťa a jeho výška predstavuje 40 % zo sumy dôchodku zosnulého rodiča.

Dávky poistenia v nezamestnanosti

Žiadateľ má nárok na dávku, ak bol sociálne poistený v posledných 4 rokoch aspoň 2 roky. Výška dávky predstavuje 50% jeho priemernej mzdy a vypláca sa počas podporného obdobia 4 alebo 6 mesiacov.

Spôsob skončenia pracovnoprávneho vzťahu nemá vplyv na nárok na dávku v nezamestnanosti, jej výšku ani na obdobie jej poskytovania. Takisto ani dohodnutý pracovný pomer na neurčitý čas alebo určitú dobu.

Pomoc v hmotnej núdzi, osobitný príspevok a jednorazová dávka

O pomoc v hmotnej núdzi môžete požiadať na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, ak sa ocitnete v situácii, keď príjem členov vašej domácnosti nedosahuje sumy životného minima a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť príjem alebo zvýšiť príjem. Sumy životného minima sa každoročne menia. Hmotná núdza sa zisťuje posúdením príjmu, majetku a možnosti uplatnenia nárokov členov domácnosti. Na vznik nároku na pomoc v hmotnej núdzi sa nevyžaduje predchádzajúce platenie odvodov na sociálne poistenie.

- **Pomoc v hmotnej núdzi**

Pomoc v hmotnej núdzi sa v súčasnosti poskytuje ako:

- » **dávka v hmotnej núdzi**

- › je určená na zabezpečenie základných životných podmienok;
- › výška dávky je od 61,60 EUR* mesačne pri jednotlivcovi (zvyšuje sa v závislosti od počtu členov domácnosti); jej

výška je však podmienená aj aktivitou plnoletého práce-schopného člena domácnosti, preto môže byť za určitých okolností znížená;

» **ochranný príspevok**

- › je určený na zabezpečenie osobných výdavkov člena domácnosti, ktorý nemá možnosť zabezpečiť si príjem alebo zvýšiť si príjem vlastnou prácou;
- › výška príspevku je od 13,50 EUR* mesačne;

» **aktivačný príspevok**

- › je určený na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností, pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce;
- › výška príspevku je 63,07 EUR* mesačne;

» **príspevok na nezaopatrené dieťa**

- › je určený na podporu výchovy, vzdelávania a všestranného rozvoja dieťaťa v domácnosti, ktoré si riadne plní povinnú školskú dochádzku;
- › výška príspevku je 17,20 EUR* mesačne;

» **príspevok na bývanie**

- › je určený na čiastočnú úhradu nákladov spojených s bývaním,
- › výška príspevku je od 55,80 EUR* mesačne.

• **Osobitný príspevok**

- » o osobitný príspevok môže požiadať osoba, ktorá bola dlhodobo nezamestnaná, pred nástupom do zamestnania poberala pomoc v hmotnej núdzi a začala pracovať;
- » nárok vznikne len v prípade, že osoba bude mať príjem najmenej vo výške minimálnej mesačnej mzdy a najviac vo výške 3-násobku minimálnej mzdy a domácnosti, ktorej je členom, sa prestane poskytovať pomoc v hmotnej núdzi;

- » príspevok sa poskytuje po dobu 6 mesiacov vo výške 63,07 EUR* mesačne.
- **Jednorazová dávka**
 - » jednorazová dávka je určená na čiastočnú úhradu mimoriadnych výdavkov členov domácnosti, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi;
 - » je určená najmä na zabezpečenie nevyhnutného ošatenia, bielizne, obuvi, nevyhnutného vybavenia domácnosti, a to postele, stola, stoličky, chladničky, sporáku, variča, vykurovacieho telesa, paliva, práčky, periny, posteľnej bielizne, bežného kuchynského riadu, mimoriadnych liečebných nákladov alebo školských potrieb;
 - » poskytuje sa najviac do výšky 3-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Pomoc v hmotnej núdzi a jednorazová dávka sa poskytujú v peňažnej, vecnej alebo v kombinovanej forme. Osobitný príspevok sa poskytuje v peňažnej forme.

POZOR! Ak máte trvalý pobyt, je podanie žiadosti o dávku v hmotnej núdzi dôvodom na zrušenie vášho pobytu.

Žiadosť o priznanie pomoci v hmotnej núdzi a osobitného príspevku podávate na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny príslušnom podľa miesta vášho pobytu na Slovensku. Žiadosť o jednorazovú dávku sa podáva na obci podľa miesta vášho pobytu. Formuláre žiadosti nájdete aj na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk.

Pre posúdenie nároku a presný výpočet pomoci v hmotnej núdzi, osobitného príspevku a jednorazovej dávky kontaktujte úrad

práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta vášho bydliska, kde vám poskytnú bližšie informácie.

Viac informácií nájdete aj na webovej stránke MIC
www.mic.iom.sk.

Bezplatné služby

Bezplatné psychologické služby a krízová intervencia

Pre dospelých:

- referát poradensko-psychologických služieb (RPPS) úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: www.upsvar.sk
- Liga za duševné zdravie, n.o.: www.dusevnezdravie.sk

Pre deti a dospievajúcich:

- centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP): www.vudpap.sk/adresar-cpppap

Telefonické linky:

- Linka detskej istoty UNICEF: 116 111
- Krízová linka UNICEF: 0800 500 500
- Linka dôvery: 055 622 23 23 pre psychologickú pomoc
- Linka nádeje: 055 644 11 55 pre rodinné a krízové situácie

Právne služby

- Centrum právnej pomoci: www.legalaid.sk
- Migračné Informačné Centrum IOM – Bezplatné poradenstvo a služby pre cudzincov: www.mic.iom.sk

BÝVANIE A UBYTOVANIE

Jednou z podmienok pre udelenie pobytu na Slovensku je preukázanie, že máte zabezpečené ubytovanie.

Dokladom o ubytovaní sa rozumie:

- čestné vyhlásenie o vlastníctve nehnuteľnosti, alebo
- notárom overená nájomná zmluva (v ktorej figurujete ako nájomca / jeden z nájomcov; notárom overené musia byť podpisy prenajímateľa aj nájomcu), alebo
- notárom overené čestné vyhlásenie vlastníka nehnuteľnosti, že vám poskytne ubytovanie (v čestnom vyhlásení musia byť notárom overené podpisy všetkých vlastníkov), alebo
- potvrdenie ubytovacieho zariadenia (hotel, ubytovňa) o poskytnutí ubytovania

Pri podávaní žiadosti o **prechodný pobyt** musíte predložiť doklad o ubytovaní na Slovensku najmenej na 6 mesiacov alebo na celú dĺžku žiadaného pobytu, ak žiadate o prechodný pobyt na kratší čas. Doklad o ubytovaní k žiadosti neprikladáte napr. v prípade prechodného pobytu za účelom štúdia, v niektorých prípadoch osobitnej činnosti a prechodného pobytu osoby s priznaným dlhodobým pobytom v inom členskom štáte, ak budete študovať na vysokej škole alebo vykonávať pedagogickú alebo výskumnú činnosť alebo v prípade prechodného pobytu za účelom výskumu a vývoja a Slováka žijúceho v zahraničí.

Aj pri žiadosti o **trvalý pobyt na 5 rokov** musíte na cudzineckej polícii predložiť doklad o ubytovaní na Slovensku, ktorý nesmie byť v čase podania žiadosti starší ako 90 dní. Pri podávaní žiadosti o **trvalý pobyt na neobmedzený čas** alebo o **dlhodobý pobyt** si podmienky preukázania dokladu o ubytovaní overte na www.mic.iom.sk.

V prípade žiadosti o **tolerovaný pobyt** sa zabezpečenie ubytovania nepreukazuje.

Na Slovensku neexistuje špeciálny príspevok na bývanie určený pre cudzincov, štát pri zabezpečení ubytovania neposkytuje ani žiadnu asistenciu.

Vlastníctvo nehnuteľnosti na Slovensku vám **nezakladá** právo na pobyt na území SR.

Ak máte na Slovensku niektorý typ pobytu, prichádzajú pre vás do úvahy viaceré možnosti ubytovania:
prenájom nehnuteľnosti; vlastníctvo nehnuteľnosti; bývanie v zariadení poskytujúcom ubytovacie služby – hotely, penzióny, hostely a ubytovne; pre žiadateľov o azyl záchytné a pobytové tábory Ministerstva vnútra SR; pre azylantov integračné zariadenia, prípadne sociálne byty; pre maloletých bez sprievodu detské domovy.

Krátkodobé ubytovanie

Medzi núdzové krátkodobé ubytovanie patria núdzové ubytovacie zariadenia a útulky. Tie sú určené pre ľudí, ktorí sa nachádzajú na Slovensku a nemajú dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie ubytovania.

Útulky pre ľudí v núdzi poskytujú núdzové ubytovanie, teplú stravu, nevyhnutnú zdravotnú starostlivosť, prípadne aj ďalšie služby. Útulky sa nachádzajú v krajských a iných väčších mestách. Prevádzkujú ich mestá a obce, charity alebo neziskové organizácie a každý útulok či nocľaháreň má svoje vlastné pravidlá. Kontakty na útulky je možné získať na mestských a obecných úradoch alebo prostredníctvom občianskeho združenia Proti prúdu (www.notabene.sk) alebo občianskeho združenia Vagus (www.vagus.sk).

Na krátkodobé a relatívne lacné ubytovanie sú vhodné aj **hostely, študentské domovy a ubytovne**, kde cena na noc predstavuje v priemere 15 až 20 EUR na osobu. Na jednej izbe je ubytovaných viacero ľudí, cca od 2 do 10 v závislosti od mesta, ceny a typu ubytovania. Je však dôležité zistiť si, či vám takéto zariadenie vystaví aj potvrdenie o poskytnutí ubytovania.

Najdrahším typom krátkodobého ubytovania sú **apartmány, hotely a penzióny**. Ceny týchto zariadení závisia od kvality poskytovaných služieb a od miesta, kde sa nachádzajú. Najdrahšie zariadenia sa nachádzajú v centre hlavného mesta a v turistických strediskách. Cena za noc sa pohybuje od 70 EUR vyššie.

Spomínané typy ubytovania je možné nájsť na stránkach ako www.booking.com alebo aj slovenských stránkach, ktoré sú k dispozícii vo viacerých jazykových verziách ako www.uby.sk/ubytovanie, www.ubytovanie.sk, www.megaubytovanie.sk a pod., kde je možné hľadať ubytovanie podľa zvoleného typu ubytovania, mesta, termínu, ceny a pod.

Dlhodobé ubytovanie

Ak sa budete na Slovensku zdržiavať dlhodobo, máte možnosť zabezpečiť si bývanie prenájmom, alebo kúpou domu či bytu.

Prenájom nehnuteľnosti

Je možné prenajať si iba jednu izbu v rámci bytu, a tak zdieľať bytový priestor s viacerými osobami (ponuky takéhoto prenájmu sú zverejnené na stránkach www.spolubyvajuci.sk, www.roommates.sk, www.spolubyvanie.sk a pod.), plne zariadený alebo nezariadený byt či dom.

Podmienky na prenájom bytu na Slovensku pre cudzincov sú vo všeobecnosti totožné s podmienkami, ktoré platia pre občanov SR. Rovnako ako u občanov SR, prenajímatelia často žiadajú ako zábezpeku zaplatenie nájmu na 1 až 2 mesiace vopred. Nehnuteľnosť sa prenajíma na základe zmluvy o nájme zvyčajne na obdobie 1 roka. Podľa Občianskeho zákonníka je výpovedná lehota nájomnej zmluvy pri nájme nehnuteľnosti 3 mesiace.

Kúpa nehnuteľnosti

Kúpiť dom, byt alebo apartmán na Slovensku je možné bez ohľadu na štátnu príslušnosť. Cudzinci môžu na území SR nadobúdať nehnuteľnosti bez ohľadu na to, či majú na Slovensku udelený pobyt alebo nie. Cudzinec môže, až na niektoré výnimky, nadobudnúť takmer akúkoľvek nehnuteľnosť.

V prípade, ak nemáte k dispozícii dostatok finančných prostriedkov na kúpu nehnuteľnosti, máte možnosť požiadať o **hypotekárny úver**. Podmienky pridelenia úveru si určuje každá banka individuálne, pričom v niektorých bankách je podmienkou na získanie úveru občianstvo SR, alebo trvalý pobyt, a vtedy môžete získať úver

za takmer totožných podmienok ako občan SR. Väčšinou je však potrebné predložiť pracovnú zmluvu, výpisy z účtu, prípadne aj výplatné pásky alebo povolenie na zamestnanie. Niektoré banky vyžadujú aj výpis z úverového registra danej krajiny.

Pri hľadaní vhodnej nehnuteľnosti na kúpu alebo prenájom sa môžete obrátiť na niektorú z realitných kancelárií, ktorých zoznam nájdete na webovej stránke Národnej asociácie realitných kancelárií www.narks.sk. Sprostredkovateľský poplatok v prípade prenájmu sa väčšinou rovná výške mesačného nájmu, v prípade kúpy nehnuteľností od 1 300 do 2 000 EUR, závisí od veľkosti kupovanej nehnuteľnosti a rozsahu služieb, ktoré realitná kancelária sprostredkuje.

Proces nadobúdania nehnuteľnosti cudzincami je komplikovaný administratívnym procesom, ktorom si môžete bližšie informácie prečítať na stránke Migračného informačného centra IOM v sekcii Bývanie (<http://mic.iom.sk/sk/socialne-veci/byvanie>).

CESTOVANIE

Na Slovensko je možné zo zahraničia pricestovať lietadlom, autobusom, vlakom, loďou alebo autom. V rámci Slovenska je široká a ľahko dostupná sieť cestnej a železničnej dopravy.

Hraničné priechody

Slovenská republika je od 21. 12. 2007 členskou krajinou schengenského priestoru. Od tohto dátumu tvoria hranice Slovenska s Českou republikou, Maďarskom, Rakúskom a Poľskom vnútorné hranice schengenského priestoru a nevykonáva sa na nich hraničná kontrola osôb.

V prevádzke ostávajú hraničné priechody na hraniciach s Ukrajinou, ktoré zároveň spolu s letiskami tvoria vonkajšie hranice schengenského priestoru. V súčasnosti sú medzi SR a Ukrajinou tieto hraničné priechody: Čierna nad Tisou, Maťovské Vojkovce, Ubľa, Veľké Slemence a Vyšné Nemecké. Viac informácií je možné získať na webovej stránke Ministerstva vnútra SR www.minv.sk.

Doprava na Slovensku

Letecká doprava

SR má 5 medzinárodných letísk s nepretržitou prevádzkou. Sú to letisko Bratislava, letisko Košice, letisko Poprad, letisko Sliač a letisko Žilina – Dolný Hričov. Informácie o ich prevádzke, spojeniach a aktuálnej situácii nájdete na webovej stránke www.slovak-airports.net.

Vlaková a autobusová doprava

SR má rozsiahlu a dobre prepojenú sieť autobusového a vlakového spojenia v rámci krajiny aj so zahraničím. Informácie o linkách a časoch regionálnych, diaľkových autobusových a vlakových spojov aj spojov so susednými krajinami ponúka webová stránka www.cp.sk.

Autobusová doprava

Spojenia medzi mestami a obcami na kratšie vzdialenosti zabezpečujú prímestské spoje. Lístky sa kupujú pri nastupovaní priamo u šoféra.

Diaľkové linky spájajú mestá vo väčších vzdialenostiach. Informácie o konkrétnych spojoch a cenách cestovných lístkov si môžete zistiť na autobusovej stanici alebo u dopravcu. Lístky na tieto spoje sa kupujú priamo u šoféra, na niektoré diaľkové linky si môžete kúpiť lístok vopred aj s miestenkou na autobusovej stanici alebo cez internet – www.cp.atlas.sk/bus/spojenie.

Vlaková doprava

Osobnú vlakovú dopravu na Slovensku zabezpečujú štátne Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) a niekoľko súkromných spoločností, ktoré ponúkajú možnosť prepravy osobnými vlakmi, rýchlikmi alebo vlakmi vyššej triedy.

Osobné vlaky premávajú na kratšie vzdialenosti a spájajú väčšie mestá s príľahlými obcami. Lístok si môžete kúpiť vopred na stanici alebo priamo vo vlaku u sprievodcu.

Rýchliky premávajú na dlhšie vzdialenosti a spájajú väčšie mestá Slovenska. Najrýchlejší spôsob vlakovej prepravy na dlhé trasy je spojeniami typu Intercity, ktoré zastavujú iba vo vybraných mestách. Na dlhšie vzdialenosti vám odporúčame kúpiť si cestovný lístok aj s miestenkou vopred na

stanici alebo prostredníctvom internetu na webových stránkach www.slovakrail.sk, www.zsr.sk, www.regiojet.sk.

Mestská hromadná doprava

Vo veľkých mestách je možné prepravovať sa linkami mestskej hromadnej dopravy. Na prepravu autobusom, trolejbusom alebo električkou je potrebné mať pri sebe platný predplatný cestovný lístok (PCL) alebo si zakúpiť jednorazový cestovný lístok. Ceny cestovných lístkov a prepravné podmienky sa v jednotlivých mestách líšia. Potrebné informácie o trasách liniek, výške cestovného a cestovných poriadkoch v mestách, ktoré majú zriadenú hromadnú dopravu, sú dostupné na webovej stránke www.imhd.sk, informácie o mestskej hromadnej doprave v Bratislave priamo na www.dpb.sk.

Vodičské preukazy a auto

Podmienky vedenia motorového vozidla na Slovensku závisia od krajiny, v ktorej vám vydali vodičský preukaz, ako aj od toho, či sa na Slovensku zdržiavate na základe udeleného víza/bezvízového styku alebo ste držiteľom niektorého typu pobytu. Vo všeobecnosti je na vedenie motorového vozidla v SR oprávnený držiteľ platného vodičského preukazu vydaného:

- a) štátom Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) alebo
- b) štátom, ktorý je zmluvnou stranou Ženevského alebo Viedenského dohovoru (ďalej „dohovor“).

Na vedenie motorového vozidla na Slovensku sa uznáva aj platný medzinárodný preukaz vydaný podľa dohovoru, ktorý môže byť použitý len spolu s platným vodičským preukazom. Oba vodičské preukazy musia byť vydané tým istým štátom dohovoru.

Vodičský preukaz vydaný iným štátom ako štátom EHP alebo dohovoru **neoprávňuje** vodiča na vedenie motorového vozidla na Slovensku.

Vedenie motorového vozidla so zahraničným vodičským preukazom

Ak pochádzate z tretej krajiny (mimo EHP), v zásade platí, že na Slovensku môžete viesť motorové vozidlo s vodičským preukazom vydaným v krajine dohovoru a/alebo s medzinárodným vodičským preukazom až do doby, kým na Slovensku nepožiadate o udelenie prechodného alebo trvalého pobytu.

Po udelení prechodného alebo trvalého pobytu na Slovensku môžete svoj pôvodný vodičský preukaz využívať ešte 185 dní. Po uplynutí tejto lehoty **môžete požiadať o výmenu** vodičského preukazu za slovenský, a to najneskôr do 60 dní. Ak túto lehotu nestihnete, váš pôvodný vodičský preukaz stráca platnosť. V takom prípade vám ostáva možnosť požiadať o **obnovu** vodičského preukazu, avšak až do jeho obnovenia ostáva váš pôvodný vodičský preukaz neplatný.

O výmenu môžete požiadať aj v prípade, ak vám vodičský preukaz vydali v štáte EHP. Ak o výmenu nepožiadate, môžete motorové vozidlo na Slovensku viesť so svojim pôvodným vodičským preukazom aj po registrácii pobytu.

Výmena vodičského preukazu

Ak máte na Slovensku povolený prechodný alebo trvalý pobyt a chcete viesť motorové vozidlo aj po 185 dňoch od udelenia povolenia na pobyt, **musíte** požiadať orgán Policajného zboru o výmenu vášho vodičského preukazu za slovenský. O výmenu musíte požiadať na príslušnom okresnom riaditeľstve Policajného zboru v lehote do 60 dní po uplynutí 185 dní od udelenia povolenia

na pobyt. Po uplynutí 60-dňovej lehoty sa stáva váš vodičský preukaz na Slovensku neplatným.

Ak nepožiadate o výmenu alebo obnovu vodičského preukazu a chcete na Slovensku šoférovať, musíte požiadať o nové vodičské oprávnenie.

O konkrétnych podmienkach platnosti a výmeny vodičského preukazu vám odporúčame informovať sa na príslušnom okresnom dopravnom inšpektoráte Policajného zboru.

Získanie vodičského oprávnenia na Slovensku

Ak nespĺňate podmienky na výmenu/obnovu vodičského preukazu, musíte požiadať o nové vodičské oprávnenie. Ako cudzi- nec však môžete vodičský preukaz získať iba vtedy, ak máte na Slovensku trvalý alebo prechodný pobyt minimálne 185 dní v tom kalendárnom roku, v ktorom o udelenie vodičského preukazu žiadate. Žiadosť sa podáva na príslušnom okresnom riaditeľstve Policajného zboru SR.

Vodičský preukaz môžete získať, ak:

- ste dosiahli stanovený vek, potrebný na vedenie motorových vozidiel príslušnej skupiny a podskupiny,
- máte pobyt na území SR viac ako 185 dní v kalendárnom roku,
- ste zdravotne a psychicky spôsobilý viesť motorové vozidlo,
- podrobili ste sa stanovenej príprave na vedenie motorového vozidla v autoškole,
- preukázali ste na skúške odbornú spôsobilosť viesť motorové vozidlo,
- splnili ste ďalšie podmienky stanovené na vedenie niektorých skupín a podskupín alebo druhov motorových vozidiel.

Ak chcete požiadať o udelenie vodičského preukazu, ste povinný predložiť doklady preukazujúce splnenie uvedených podmienok na udelenie vodičského preukazu, preukázať svoju totožnosť a vyplniť príslušné tlačivá, ak sú na tento účel zavedené. Ďalej ste v záujme vydania vodičského preukazu povinný odfotografovať sa. Viac informácií sa dozviete v kurze autoškoly, ktorý musíte absolvovať pred získaním vodičského preukazu.

Prihlásenie vozidla do evidencie na Slovensku

Ak máte na Slovensku motorové vozidlo registrované v krajine vášho pôvodu, po udelení pobytu na Slovensku si vozidlo zaregistrujete v mieste bydliska. Požadované dokumenty potrebné na technickú kontrolu a následnú registráciu si vyzdvihniete na policajnom oddelení evidencie vozidiel v mieste vášho pobytu.

Po absolvovaní technickej kontroly auto zaregistrujú na pracovisku krajského inšpektorátu na oddelení evidencie vozidiel.

Po registrácii musíte uzavrieť povinné zmluvné poistenie vyplývajúce zo zákona, ktoré je poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Nad rámec tohto poistenia si môžete uzavrieť aj havarijné poistenie.

Havarijné poistenie motorových alebo prípojných vozidiel je dobrovoľné komerčné poistenie, ktorého rozsah je určený v poisťovnej zmluve. Služi na krytie poškodenia alebo zničenia vozidla v dôsledku havárie, živelných udalostí, krádeže a vandalizmu. V oboch prípadoch si môžete zvoliť ľubovoľnú poisťovňu.

Pravidlá cestnej premávky

- Na Slovensku sa jazdí vpravo. Najvyššia povolená rýchlosť je 50 km/h v obci, 90 km/h mimo obce a 130 km/h na diaľniciach a rýchlostných cestách mimo obce, 90 km/h na diaľniciach a rýchlostných cestách v obci.

- Na Slovensku platí nulová tolerancia alkoholu, preto nesmiete po požití alkoholických nápojov viesť motorové vozidlo!
- Počas jazdy na Slovensku musíte byť vždy pripútaný bezpečnostným pásom.
- Počas celého roka musíte jazdiť so zapnutými svetlami.
- Zimné pneumatiky na osobných autách sú povinné v prípade, že sa na ceste nachádza súvislá vrstva snehu, ľad alebo námraza.
- Za jazdu osobným motorovým vozidlom na slovenských diaľniciach sa platí formou elektronickej diaľničnej známky. Diaľničnú nálepku môžete kúpiť na čerpacích staniách alebo online na stránke www.eznamka.sk.
- V centrách miest môžete parkovať len na vyhradených miestach. V mestách sa používajú parkovacie karty, ktoré musíte umiestniť na viditeľnom mieste v aute. Kúpите ich v novinových stánkoch, u predajcu alebo v automatoch.
- Povinnú výbavu každého osobného auta tvorí: výstražný trojuholník, autolekárnica, reflexná vesta umiestnená v dosahu zo sedadla vodiča, náhradné koleso.
- Ako chodec ste povinný mať na sebe reflexné prvky mimo obce aj v obci, ak kráčate po kraji vozovky.

Prenájom auta

Ak si plánujete na Slovensku prenajať motorové vozidlo, môžete využiť služby miestnych alebo medzinárodných spoločností. Kontakty na jednotlivé informačné centrá požičovní automobilov nájdete napríklad na webovej stránke www.greenpages.sk.

Dopravná nehoda cudzinca na Slovensku

Pri každej dopravnej nehode s účasťou cudzinca alebo cudzostského vozidla si policajt vyžiada predloženie dokladu o zaplatení poistenia zodpovednosti za škodu.

Ak sa cudzinec preukáže medzinárodnou poisťovacou kartou, policajt overí, či je platná na území SR. Zistené údaje (názov, platnosť a číslo dokladu o zaplatení poistenia zodpovednosti) zapíše do protokolu o nehode v cestnej premávke alebo do záznamu o dopravnej nehode.

V prípade, že je poškodené cudzozemské vozidlo, policajt vždy vydá jeho vodičovi potvrdenie o tom, že dopravná nehoda bola oznámená a objasňoval ju Policajný zbor SR.

DÔLEŽITÉ ÚRADY

Cudzinecká polícia

Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru

Ružinovská 1/B

812 72 Bratislava

Tel.: 0961 050 701

www.minv.sk/?kontakt-na-oddelenia-cudzineckej-policie-pz

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Špitálska ulica č. 8

812 67 Bratislava

Osobné doručenie podania: Župné nám. 5-6, 811 03 Bratislava

Tel.: 02 20 45 59 21 (sekcia sociálnych vecí a rodiny)

02 20 44 48 60 (sekcia služieb zamestnanosti)

www.upsvr.gov.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Zoznam, adresy a presné kontakty na úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v konkrétnych okresoch nájdete na:

www.upsvr.gov.sk/urady-psvr.html?page_id=215.

Sociálna poisťovňa

Sociálna poisťovňa, ústredie

Ul. 29. augusta č. 8 – 10

813 63 Bratislava 1

Tel.: 0800 123 123 (bezplatná linka – dôchodky)

+421 906 171 931, +421 2 32 47 19 31 (pre volania zo zahraničia – dôchodky)

0906 171 989, 02 32 47 19 89 (informačno-poradenské centrum – ostatné)

+421 906 171 989, +421 2 32 47 19 89 (pre volania zo zahraničia – ostatné)

0906 171 989 (informačno-poradenské centrum)

www.socpoist.sk

ZDRAVOTNÉ POISŤOVNE

Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.

Ružová dolina 606/10

825 21 Bratislava 26

Poštová adresa: Ondavská 3, 825 21 Bratislava 25

Tel.: 0850 003 003 (zákaznícka linka)

+421 2 20 81 70 03 (zo zahraničia)

www.vszp.sk

DÔVERA zdravotná poisťovňa, a. s.

Cintorínska 5

949 01 Nitra 1

Tel.: 0850 850 850 (zákaznícka linka)

+421 37 77 22 278 (zo zahraničia)

www.dovera.sk

Union zdravotná poisťovňa, a. s.

Karadžičova 10

813 60 Bratislava

Tel.: 0850 111 211 (poisťovňa)

0850 003 333 (zdravotná poisťovňa)

+421 2 20 81 18 11 (zo zahraničia)

www.union.sk

Register trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

Kvetná 13

P. O. box 147

814 23 Bratislava

Tel.: 02 55 42 56 49

02 20 83 71 29

02 20 83 71 33

www.genpro.gov.sk/register-trestov-12ad.html

Katastrálny úrad

Správu katastra v SR vykonávajú katastrálne odbory okresných úradov. Kontakty a presnú adresu na konkrétny úrad nájdete na

www.katasternehnuteľnosti.sk/category/kontakty/.

Daňový úrad

Finančné riaditeľstvo SR

Lazovná 63

974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048 43 17 222 (Call centrum)

Daňový úrad Bratislava

Ševčenkova 32

850 00 Bratislava

Tel.: 02 682 72 111

www.financnasprava.sk

Kontakty na jednotlivé daňové úrady:

www.financnasprava.sk/sk/kontakt/kontakty-na-urady

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Stromová 1

813 30 Bratislava

Tel.: 02 59 37 41 11

02 59 37 46 23 (Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní)

02 59 37 46 05 (informácie pre zahraničných štípendistov vlády SR)

www.minedu.sk

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Hlboká cesta 2

833 36 Bratislava 37

Tel.: 02 59 78 11 11

0906 072 222

Konzulárny odbor: Pražská 7, Bratislava

www.mzv.sk

UŽITOČNÉ KONTAKTY A WEBOVÉ STRÁNKY

Jednotné tiesňové volanie	112
Hasiči	150
Záchranná zdravotná služba	155
Polícia	158
Mestská polícia Bratislava	159
Informácie o telefónnych číslach	11 81
Informácie o medzinárodných telefónnych číslach	12 149
Hovory s asistenciou operátora	11 81
Medzinárodné hovory s asistenciou operátora	12 131
Nonstop poruchová a núdzová služba pre motoristov	18 128

- www.slovensko.sk
Ústredný portál verejnej správy (dostupné len v slovenčine)
- www.slovak-republic.org
všeobecné informácie o Slovensku
- www.slovakiasite.com
všeobecné informácie o Slovensku
- www.slovakia.travel
informácie o cestovaní na Slovensku

- www.statistics.sk
štatistické údaje o Slovensku (Štatistický úrad SR)
- www.vlada.gov.sk
Úrad vlády Slovenskej republiky
- www.sopk.sk
Slovenská obchodná a priemyselná komora
- www.studyin.sk
informácie o štúdiu na Slovensku
- www.europa.eu/youth
informácie pre mladých
- www.saia.sk/en/main/study-in-slovakia
Slovenská akademická informačná agentúra
- www.stipendia.sk
Národný štipendijný program
- www.portalvs.sk/sk/
informácie o študijných programoch a vysokých školách v SR
- www.profesia.sk
najväčší portál na hľadanie zamestnania
- www.istp.sk
Internetový sprievodca trhom práce
- www.sbagency.sk/sba-0
Slovak Business Agency

KONTAKTUJTE NÁS

Túto informačnú brožúru vydala Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) v roku 2018 v rámci projektu financovaného Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.

Ďalšie informácie týkajúce sa vášho pobytu v SR, štátneho občianstva SR, zamestnania alebo podnikania v SR, zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia vám ochotne poskytnú pracovníci Migračného informačného centra IOM osobne na adrese **Grösslingová 35, Bratislava** alebo **Poštová 1, Košice**.

Môžete nás kontaktovať aj telefonicky na zvýhodnenej linke **0850 211 478** (z celého územia SR), na číslach +421 2 52 63 00 23 alebo +421 55 625 86 62 (aj zo zahraničia) alebo e-mailom na adrese **mic@iom.int**. Ďalšie informácie nájdete aj na webovej stránke MIC **www.mic.iom.sk**.

Použitie zdroje

Zdrojom použitých informácií boli nasledujúce zákony a nariadenia:

- Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) 810/2009 Vízový kódex
- Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.

© 2018 Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)

Európska únia

Fond pre vnútornú bezpečnosť
Fond pre azyl, migráciu a integráciu

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl,
migráciu a integráciu. Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.

© IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu 2018

ISBN 978-80-89506-80-4